UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Dopady změn ve financování středisek volného času na jejich další činnost

David Klaus

Olomouc 2025 Ing. Alena Opletalová, Ph.D

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další informační zdroje, ze kterých jsem při zpracování čerpal, uvádím v seznamu použité literatury a zdrojů.

Olomouc dne 19.6.2025

……

David Klaus

Poděkování

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce, Ing. Aleně Opletalové, Ph.D., za kolegiální přístup, odborné vedení, cenné rady a veškerou pomoc při zpracování této práce.

Dále děkuji svým kolegům a přátelům ve Středisku volného času Bruntál i ve svém okolí za podporu, toleranci a inspirativní podněty, které mi byly při tvorbě práce velmi užitečné.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	David Klaus
Katedra nebo ústav:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Ing. Alena Opletalová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2025

Název závěrečné práce:	Dopady změn ve financování středisek volného času na jejich další činnost
Název závěrečné práce v angličtině:	Impacts of changes in the financing of leisure centers on their further activity
Zvolený typ práce:	Výzkumná práce
Anotace práce:	Tato bakalářská práce se zabývá dopady vyhlášky č. 111/2022 Sb., která výrazně změnila systém financování středisek volného času v ČR. Cílem práce je analyzovat, jak se nová legislativní úprava promítla do fungování těchto zařízení, zejména v oblasti personálního obsazení, struktury činností a dostupnosti zájmového vzdělávání. Teoretická část práce se věnuje pedagogice volného času, právnímu ukotvení a způsobům financování SVČ. Praktická část je založena na smíšeném výzkumu – dotazníkovém šetření mezi řediteli SVČ v Moravskoslezském kraji a případové studii SVČ Bruntál. Výsledky výzkumu ukazují, že reforma přinesla řadě organizací zhoršení finanční stability, snížení úvazků a útlum příležitostné činnosti. Závěry práce poukazují na potřebu revize současného systému a vyzývají k větší předvídatelnosti, spravedlnosti a stabilitě financování zájmového vzdělávání.
Klíčová slova:	Volný čas, středisko volného času, dům dětí a mládeže, zájmové vzdělávání, financování, reforma, vyhláška č. 111/2022 Sb.
Anotace v angličtině:	This bachelor's thesis deals with the impacts of Decree No. 111/2022 Coll., which significantly changed the system of financing leisure centers in the Czech Republic. The aim of the thesis is to analyze how the new legislative regulation was reflected in the functioning of these facilities, especially in the area of staffing, structure of activities and availability of leisure education. The theoretical part of the thesis is devoted to leisure pedagogy, legal anchoring and methods of financing leisure education. The practical part is based on mixed research - a questionnaire survey among leisure

	education directors in the Moravian-Silesian Region and a case study of the Bruntál leisure education center. The research results show that the reform has brought a deterioration in financial stability, a reduction in commitments and a decrease in occasional activities to many organizations. The conclusions of the thesis point to the need to revise the current system and call for greater predictability, fairness and stability in financing leisure education.
Klíčová slova v angličtině:	Leisure time, leisure center, children and youth center, hobby education, financing, reform, Decree No. 111/2022 Coll.
Přílohy vázané v práci:	Příloha č.1: Dotazník - dopady změn ve financování středisek volného času na jejich činnost
Rozsah práce:	56 stran
Jazyk práce:	český

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Pedagogická fakulta
Akademický rok: 2022/2023

Studijní program: Vychovatelství
Forma studia: Kombinovaná

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

Jméno a příjmení:	**David KLAUS**
Osobní číslo:	**D21829**
Adresa:	Uhlířská 1349/1, Bruntál, 79201 Bruntál 1, Česká republika
Téma práce:	Dopady změn ve financování středisek volného času na jejich další činnost
Téma práce anglicky:	Impacts of changes in the financing of leisure centers on their further activity
Jazyk práce:	Čeština
Vedoucí práce:	Ing. Alena Opletalová, Ph.D. Ústav pedagogiky a sociálních studií

Zásady pro vypracování:

1. Zjistit dopady vyhlášky č.111/2022 Sb. na financování středisek volného času a analyzovat dopady na jejich činnost
2. Prostudování školské legislativy, legislativy související s financováním ve školství, vnitřní dokumentace SVČ Bruntál
3. Vymezení základních pojmů
4. Popis zájmových činností středisek, analýza jednotlivých zdrojů financování středisek volného času (konkrétně u SVČ Bruntál), popsat způsob rozdělování přímých výdajů na vzdělávání do konce roku 2022 a od 1.1.2023 v MSK kraji
5. formou dotazníkového šetření v Moravskoslezském kraji zjistit dopad na změnu financování, zejména četnost personálních úprav, změnu zacílení činností apod.
6. Zpracování dotazníkového šetření
7. Realizace a vyhodnocení výzkumu
8. Závěry a výstupy

Seznam doporučené literatury:

VALENTA, Jiří, 2022. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2022/2023*. 8.aktualizované vydání. Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80--7554-370-7.

Zájmové vzdělávání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2023-02-19]. Dostupné z: https://www.msmt.cz/mladez/zajmove-vzdelavani-1

Zákon 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561

Zákon 563/2004 Sb.: Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563

Vyhláška č. 74/2005 Sb.: Vyhláška o zájmovém vzdělávání. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-74

© IS/STAG, Portál – Podklad kvalifikační práce , 20030807, 2. ledna 2024 22:08

Vyhláška č. 111/2022 Sb.: Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativech, ve znění vyhlášky č. 572/2020 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2022-111

Stav schvalování: Vedoucím katedry schválen studentův podklad VŠKP

Podpis studenta: Datum:

Podpis vedoucího práce: Datum:

Podpis vedoucího pracoviště: Datum:

© IS/STAG, Portál - Podklad kvalifikační práce , 20030807, 2. ledna 2024 22:08

Obsah

ÚVOD **10**
1 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU **13**
1.1 Volný čas 13
1.2 Člověk a volný čas 14
1.3 Pedagogika volného času jako vědecká disciplína 15
2 STŘEDISKA VOLNÉHO ČASU **19**
2.1 Legislativní ukotvení 19
2.2 Formy zájmového vzdělávání dle vyhlášky 74/2024 Sb. 21
3 FINANCOVÁNÍ STŘEDISEK **24**
3.1 Financování středisek ze státního rozpočtu 24
3.2 Příspěvek zřizovatele 25
3.3 Úplata od účastníků 25
3.4 Dotace a granty 26
3.5 Dary, sponzoring, vlastní činnost 26
3.6 Spolupráce s jinými institucemi 26
3.7 Způsoby financování SVČ/DDM ze státního rozpočtu v Moravskoslezském kraji do roku 2022 27
3.8 Současné financování dle vyhlášky 111/2022 Sb. 29
PRAKTICKÁ ČÁST **30**
4 METODOLOGIE VÝZKUMU **31**
4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření 34
4.1.1 VO1: Jaké personální dopady měla změna financování středisek volného času? 34
4.1.2 VO2: Jakým způsobem ovlivnila reforma financování míru fluktuace zaměstnanců a jejich pracovní zátěž? 36
4.1.3 VO3: Jaké postavení mají v současnosti kroužky a tábory ve srovnání s ostatními činnostmi uvedenými ve vyhlášce č. 74/2005 Sb.? 37
4.1.4 VO4: Jak reforma ovlivnila počet unikátních účastníků v rámci inklusivního přístupu? 39
4.1.5 VO5: Jak střediska volného času vnímají konkurenční prostředí v oblasti volnočasových aktivit? 39

4.2 Případová studie – SVČ Bruntál ... 40
4.2.1 Školství ve městě Bruntál ... 40
4.2.2 SVČ Bruntál ... 41
4.2.3 Činnost SVČ Bruntál ... 42
4.2.4 Zaměstnanci SVČ Bruntál ... 45
4.3 SHRNUTÍ VÝZKUMU ... 48
4.3.1 LIMITY VÝZKUMU ... 50
ZÁVĚR ... 51
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK ... 54
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ ... 55
SEZNAM PŘÍLOH ... 56

ÚVOD

Tato bakalářská práce se věnuje problematice fungování a financování středisek volného času (SVČ), domů dětí a mládeže (DDM), případně stanic zájmových činností. Česká republika patří mezi několik málo zemí, které mají zájmové vzdělávání legislativně zakotvené ve svém vzdělávacím systému. Vzhledem k širokému spektru činností, které tato zařízení poskytují, nebylo až donedávna jednotně stanoveno, jakým způsobem rozdělovat finanční prostředky na přímé náklady, zejména mzdové prostředky.

Zásadní změnu přinesla v roce vyhláška č. 111/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, a vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativech, ve znění vyhlášky č. 572/2020 Sb. Od 1. 1. 2023 mají kraje rozdělovat prostředky na přímé náklady jednotně – podle počtu unikátních účastníků (dětí, žáků, studentů) v pravidelné a táborové činnosti. Cílem této právní úpravy bylo sjednotit a zprůhlednit systém financování SVČ napříč republikou. Již v době jejího projednávání se však objevily četné obavy, zda změna nebude mít negativní, až likvidační dopady na některá střediska.

K výběru tohoto tématu mě vedla zejména má dlouhodobá praxe ve Středisku volného času v Bruntále, kde působím od roku 1996. Za tuto dobu jsem byl svědkem několika pokusů o stabilizaci a sjednocení financování SVČ v Moravskoslezském kraji. Téma je tak pro mě nejen odborně, ale i osobně velmi blízké.

Hlavním cílem této práce je analyzovat, jaké dopady má vyhláška č. 111/2022 Sb. na financování středisek volného času v Moravskoslezském kraji a jak se tyto změny promítají do jejich činnosti.

Dílčími cíli práce jsou:

- zjistit, do jaké míry ovlivnila změna financování personální obsazení ve střediscích.
- zjistit, zda bylo nutné zapojení jiných zdrojů pro financování pracovních míst,
- posoudit, zda došlo k omezení dalších činností dle vyhlášky č. 74/2005 Sb.,
- zhodnotit dopad reformy na fluktuaci zaměstnanců a pracovní zátěž stávajících pracovníků.

Teoretická část práce je rozdělena do tří kapitol. První se věnuje pedagogice volného času – jejím funkcím, cílům, významu i zakotvení jako vědní disciplíny. Druhá kapitola se zabývá středisky volného času, jejich legislativním postavením, rolí ve vzdělávacím systému a

typologií činností dle vyhlášky č. 74/2005 Sb. Třetí část je zaměřena na problematiku financování SVČ – jak z pohledu přímých, tak provozních nákladů.

Praktická část je rovněž rozdělena na dvě části. První částí je analýza dat získaných z dotazníkového šetření mezi řediteli SVČ v Moravskoslezském kraji. Dotazník zjišťoval dopady reformy v oblasti personálního zajištění, změn v nabídce činností, inkluze, konkurenceschopnosti i finanční dostupnosti zájmového vzdělávání.

Druhá z nich je případová studie Střediska volného času Bruntál, která popisuje jeho činnost, konkurenci v lokalitě, strukturu financování a konkrétní dopady nové právní úpravy.

Záměrem práce je tedy přiblížit fungování středisek volného času jak z hlediska jejich činností, tak i způsobu financování ze státních i alternativních zdrojů. Zvláště výzkumná část si klade za cíl zachytit reálné zkušenosti ředitelů SVČ v Moravskoslezském kraji s novým systémem financování a poskytnout podněty pro jeho další úpravu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU

V této kapitole si vymezíme volný čas, jeho funkce, význam, také se zaměříme na volný čas dětí a dospělých, historii volného času a v neposlední řadě si také vymezíme pedagogiku volného času.

1.1 Volný čas

Volný čas představuje část života člověka, která nespadá do pracovních povinností ani do času vyhrazeného pro nezbytné každodenní aktivity, jako je uspokojování základních potřeb, péče o domácnost a rodinu, dojíždění či další nutné úkoly. Jde o období, které člověk může po splnění těchto povinností využít dle vlastního uvážení k činnosti, což patří k jeho osobnímu rozvoji a naplnění. Může se jednat třeba o zábavu, odpočinek, rozvoj kvalifikace, rozvoj zájmové činnosti či třeba účast na veřejném životě. Občas se také uplatňuje pojem čas polovolný, kam se řadí hraniční činnosti na pomezí času povinného a vázaného, jsou to tedy aktivity, které přinášejí radost, ale zároveň mají i praktický užitek (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011). Na volný čas lze nahlížet z mnoha pohledů, jinak na problematiku volného času bude nahlížet politik, právník, ekonom, psycholog či pedagog. Pohlížení na volný čas je tedy velmi individuální a každý na něj nahlíží jinak (Janiš, 2009).

Volný čas také plní několik funkcí, které si nyní shrneme. **Rekreace**, která slouží pro zotavení a uvolnění. **Kompenzace**, například pro odstranění frustrací. **Výchova a další vzdělávání**, k učení o svobodě. **Kontemplace**, k hledání smyslu života. **Komunikace**, pro sociální svět a partnerství. **Participace,** pro podílení se, účasti. **Integrace**, pro stabilizaci. **Enkulturace**, pro kulturní rozvoj, tvořivé vyjádření. Funkce však mohou být i výchovné, vzdělávací, sociální a zdravotní (Janiš, 2009).

Volný čas je důležitý především v rámci psychohygieny. Mezi zásady psychohygieny patří kvalitní spánek, zdravý životní styl, pohyb, sebepoznání a vyrovnané vztahy. Volný čas hraje klíčovou roli – pokud se využívá k činnosti, která naplňuje a přináší radost, tím je člověk více v duševní pohodě. Pokud není volný čas smysluplně využitý, může vést k nudě, která může negativně ovlivnit psychiku. Důležité je proto vybírat aktivity, které vyvolávají pozitivní emoce. Volnočasové aktivity by měly odpovídat schopnostem člověka, respektovat jeho individualitu a neměly by být spojeny s nerealistickými očekáváními, aby se předešlo frustraci. Správné využívání volného času tedy vede k tomu, že je člověk správně rozvíjet a má to pozitivní vliv nejen na jeho psychickou stránku, ale také fyzickou a sociální. Největší problém

je, pokud člověk nemá žádný volný čas, nedochází potom k regeneraci organismu (Hofbauer, Kaplánek, 2010).

1.2 Člověk a volný čas

Vyjdeme-li z teoretických poznatků světových autorů, kteří se zabývali volným časem, zjistíme, že volný čas se stává něčím, čím disponuje každý jedinec. Lidé však v dnešní době tráví čím dál více času v práci a zvyšuje se také odchod do důchodu. S tím může souviset i problém, že lidé nemají tolik volného času. Jakákoliv změna ve struktuře obyvatelstva se odráží i v nabídce volnočasových aktivit. Kvalitní využívání volnočasových aktivit by mělo mít pozitivní vliv na jedince, ale také na společnost (Janiš, 2009).

Každé dítě má právo na volný čas. Nabízí se však otázka: Mají všechny děti skutečně volný čas? Pokud ho definujeme jako zbývající dobu po školní docházce, domácích úkolech, sebeobsluze a povinnosti, mohlo by se zdát, že děti mají více volného času než dospělí. Klíčovým znakem volného času je ale svobodná volba činností. Zde vyvstává další otázka: Mohou děti skutečně rozhodovat, jak ho stráví? Míra jejich volného času závisí především na rodičích, a proto se u každého dítěte liší. Některé děti mají dostatek volného času, jiné mají nadbytek, ale neumí ho smysluplně využít, a další naopak téměř žádný. Přetížené povinnostmi, děti bez dostatečného prostoru pro odpočinek a zájmy, lze podle příčiny tohoto omezení rozdělit do čtyř skupin. První z nich jsou děti přetěžované školními povinnostmi. Na tyto děti jsou kladeny nepřiměřené požadavky, děti jsou přehlcené školními povinnostmi, ať už ze strany učitelů, tak ze strany rodičů. Dále jsou to děti s přemírou zájmových aktivit. Tyto děti jsou často kvůli ambicím svých rodičů přetěžovány a jsou nuceny chodit do spousty zájmových aktivit, přičemž jim nezbývá volný čas na nic jiného. Dále to jsou děti, které se věnují zájmové aktivitě na vysoké úrovni, například ve sportu, často však jde o přetěžování ze strany rodičů. Poslední skupinou jsou děti přetěžované pracovními povinnostmi. Tyto děti bývají často z neúplných, mnohoproblémových či vytížených rodin. Tyto děti se musí například starat o mladší sourozence o péči o domácnost a nezbývá jim potom volný čas na nic jiného. V ideálním případě by se dítě mělo z části samo rozhodnout, jak bude volný čas trávit a aby byl volný čas vyrovnaný (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2010).

Zájmové vzdělávání se ale netýká pouze dětí, ale i dospělých, u kterých spadá do oblasti dalšího vzdělávání. Podporuje rozvoj osobnosti na základě individuálních zájmů, naplňuje vzdělávací potřeby v souladu s osobními cíli a odměnou k formování hodnotové orientace. Zároveň umožňuje seberealizaci prostřednictvím volného vzdělávání (Pávková, 2008).

Zájmové vzdělávání má na rozdíl od vzdělávání občanského poněkud ambivalentní postavení. Zájmové vzdělávání dospělých se svou specializací na konkrétní a často odborné oblasti přibližuje odbornému vzdělávání. Pro hlubší rozvoj zájmů je nezbytné mít dostatečné znalosti k danému tématu. Ideálně by vzdělávání dospělých mělo přispívat k formování hodnot, podporovat seberealizace a osobnímu rozvoji. Je však důležité zmínit, že principem volnočasových aktivit nejsou nové znalosti a dovednosti ale především zlepšení kvality života člověka, psychohygiena a celková pohoda organismu. Zájmové vzdělávání dospělých hraje roli nejen v širších znalostech, ale i celkově osobnostním rozvoji. Zaměřuje se na uspokojení individuálních vzdělávacích potřeb a podporuje hlubší pochopení specializovaných oblastí, které odpovídají zájmům jednotlivců. V tomto smyslu se přibližuje odbornému vzdělávání, jelikož ke skutečnému rozvoji zájmů je nezbytné získat odpovídající znalosti a dovednosti (Šerák, 2009).

Důležitým aspektem je také propojení s hodnotovou orientací člověka. Jak uvádějí Hájek, Hofbauer a Pávková (2010), ideální forma vzdělávání dospělých nejen rozšiřuje vědomosti, ale zároveň umožňuje seberealizaci a seberozvoj. Díky tomu se vzdělávání nedostává pouze k získání nových informací, ale také cestou k hlubšímu pochopení sebe sama a místa ve společnosti. Navíc efektivní zájmové vzdělávání by mělo být flexibilní a přizpůsobené potřebám jednotlivců. Každý má jinou motivaci a očekávání, a proto je klíčový, aby vzdělávací proces poskytoval prostor pro kreativitu, aktivní zapojení a osobní růst.

1.3 Pedagogika volného času jako vědecká disciplína

Pedagogika volného času je dnes již obvyklý termín pro obor, kterým se na univerzitách a jejich fakultách zabývají akademičtí odborníci a jehož studiem se také připravují budoucí vychovatelé a pracovníci volnočasových zařízení na svou profesi (Svobodová, 2023). To, že je pojem pedagogika volného času je v českém i slovenském prostředí již zavedeným termínem potvrzuje také (Kaplánek a kol., 2017).

Pedagogika volného času je sice součástí klasifikace pedagogických věd, avšak dosud nenaplňuje všechny charakteristiky samostatné vědecké disciplíny. Její vymezení není zcela jednoznačné, chybí jí vlastní odborné periodikum a profesní sdružení, na které by se odborná veřejnost mohla odkazovat. přesto je na mnoha fakultách pevně zakotvena, a to buď jako samostatný studijní obor, nebo jako významná součást příbuzných pedagogických disciplín. Největší aktuálnost tohoto relativně mladého oboru zůstává jeho nejednoznačné vymezení. V české i slovenské literatuře je pedagogika volného času často spojována především se zájmovými aktivitami, zatímco nabídky tzv. spontánních činností zůstávají v odborné diskusi poněkud upozaděny.

V rámci současného vývoje pedagogiky volného času lze rozlišit několik klíčových přístupů. Dominantní směr, zvláště rozšířený na Slovensku, navazuje na tradiční pojmy, jako jsou mimotřídní či mimoškolní výchova, tedy koncepty běžně užívané v pedagogické literatuře před rokem 1989. Další přístup vyžaduje provázanost mezi pojmy výchova a volný čas a čerpá inspiraci z německého modelu pedagogiky volného času. Tento přístup vnímání jako součást vzdělávacího procesu, který probíhá nejen mezi překlenutí hranic nejen školní a mimoškolní pedagogikou, ale i mezi formálním a neformálním vzděláváním.

Břetislav Hofbauer sehrál klíčovou roli v metodickém propojení těchto směrů a vytváření systémového přístupu k pedagogice volného času. Popsal vztah mezi výchovou a volným časem třemi způsoby: jako výchova ve volném čase, výchova pro volný čas a výchova volným časem. První přístup odráží specifické podmínky výchovných aktivit realizovaných ve volném čase, druhý se zaměřuje na utváření a motivaci pro smysluplné využívání volného času a třetí přikládá důležitost samotných prostředků výchovy.

V českém prostředí lze nalézt i další směry vývoje pedagogiky volného času, i když se od sebe neodlišují tak výrazně. Zatímco jiná většina vysokoškolských institucí připravujících pedagogiku volného času klade důraz na zážitkovou pedagogiku, některá se specializují na ekologickou výchovu a zaměřují se na pedagogický výzkum v této oblasti (Kaplánek a kol., 2017).

Volný čas může jednotlivci dávat nové možnosti, pokud jej nevnímáme pouze jako zbytkový čas, ale jako sociálně volně disponibilní prostor, ve kterém může docházet ke kulturnímu rozvoji jednotlivce, skupiny, komunity i celé společnosti. Klíčovou roli v tomto procesu hraje osvojování volnočasových kompetencí, které představují základní cíl pedagogiky volného času. Opatschowski definuje devět principů pedagogiky volného času, které napomáhají dosažení tohoto cíle. Mezi ně patří dostupnost, otevřenost, náročnost, samostatné

rozvržení času, dobrovolnost, absence nátlaku, možnost výběru, možnost svobodného rozhodování a možnost být iniciativní. **Dostupnost** znamená, že volnočasová nabídka musí být skutečně dosažitelná pro cílovou skupinu, což zahrnuje prostorovou, časově, informační, motivační a obsahovou dostupnost. **Otevřenost** se týká pedagogických a sociálních institucí, které by měly být přístupné všem skupinám obyvatel bez ohledu na jejich sociální nebo ekonomický status. **Náročnost** je prvek, který v současnosti rozvíjí především zážitková pedagogika, a souvisí s podněcováním osobního rozvoje účastníků. Samostatné rozvržení času odkazuje na možnost flexibilního využití volného času podle individuálních potřeb a preferencí. **Dobrovolnost** spočívá v možnosti svobodného rozhodnutí o zapojení do volnočasových aktivit, stejně jako o intenzivní účasti, která se odvíjí od osobních dispozic a zájmů jedince. **Absence nátlaku** znamená, že pedagogové a vychovatelé se vyhýbají jakémukoli nucení k výkonu a místo toho vytváří prostředí, kde není důraz na povinnost dosahovat konkrétních výsledků. **Možnost výběru** souvisí s pestrou nabídkou aktivit, která účastníkům umožňuje najít činnost odpovídající jejich zájmům. **Možnost svobodného rozhodování** zahrnuje příležitost k samostatnému, odpovědnému a kritickému rozhodování. Posledním principem je **možnost být iniciativní**, která podporuje osobní iniciativu a podněcuje jedince ke společnému jednání na základě vlastního přesvědčení a pocitu sounáležitosti. Cílem je vytvářet prostředí, ve kterých mohou účastníci aktivně přispívat ke společné činnosti a rozvíjet své schopnosti v souladu se svými zájmy (Svobodová, 2023).

Výchova k volnému času směřuje k rozvoji volnočasové kompetence v širším smyslu a podporuje schopnost reflexe a sebereflexe, včetně zamýšlení se nad smyslem vlastního života. Zároveň rozvíjí mezilidské vztahy při volnočasových aktivitách a posiluje obranné mechanismy proti negativním vlivům, které mohou omezovat svobodu rozhodování. Závěrečný příspěvek k objevování možností sociálního rozvoje života a pozitivních změn v osobním a životním prostředí. Již samotná příležitost přemýšlet o vlastních hodnotách a diskutovat o nich s ostatními může vést ke změně jeho vnímání tak větší ochotě se aktivně zapojovat do života skupiny či společnosti. Důležitým aspektem je také vnitřní motivace k trávení volného času. Lidé, kteří mají silnou touhu po sebeurčení, rozvoji svých schopností a aktivní účasti ve společnosti, obvykle nespojují volný čas s negativními asociacemi.

Rozvoj volnočasové kompetence je založen na propojení kognitivních a afektivních složek, přičemž do afektivních cílů se v české pedagogické tradici řadí i cíle postojové. K jejich dosažení je důležité podporovat u dětí schopnost kritického myšlení, reflexe a sebereflexe, aby dokázaly bránit negativním vlivům omezujícím jejich svobodné rozhodování a vedoucím ke stereotypnímu chování.

Výchova k volnému času vychází z několika principů. První z nich je **princip svobody**, který zdůrazňuje podporu svobodného rozhodování a sebeurčení jedince. Dalším klíčovým principem je **princip historicity**, jenž reflektuje prožívání času v kontextu celého života člověka. Italský psycholog M. Pollo tento fenomén označuje jako „nootemporalitu“, tedy prožívání času charakteristické pro člověka jako myslící bytost, založené na uvědomění si vlastní životní historie. Výchova k volnému času se zároveň opírá o **princip rozvoje**, který chápe volný čas jako prostor pro objevování a rozvoj osobního potenciálu, přičemž pedagog by měl jednotlivce v tomto procesu podporovat. Na tento princip navazuje **princip inovace**, jenž vyžaduje hledání vlastní životní cesty skrze nové zkušenosti a přístupy. V rámci výchovy k volnému času je důležitý i **princip participace**, který umožňuje jednotlivcům podílet se na plánování, rozhodování a aktivitách v rámci svého prostředí, čímž podporuje nejen jeho samostatnost, ale i integraci do společnosti. Nedílnou součástí tohoto procesu je **princip dialogu**, vycházející z partnerského přístupu pedagoga k účastníkům výchovného procesu. Pedagog by měl vnímat vychovávaného jako rovnocenného partnera, což umožňuje, aby edukační proces probíhal přirozeně a spontánně. Tyto principy tvoří základ pro výchovu k volnému času, která vede k aktivnímu, smysluplnému a autonomnímu využívání volného času jako prostoru pro osobní i společenský rozvoj (Svobodová, 2023).

Výchova k aktivnímu využívání volného času je velmi důležitá a její funkci plní v české vzdělávací soustavě, kromě jiných, právě střediska volného času, která si představíme v následující kapitole.

2 STŘEDISKA VOLNÉHO ČASU

Střediska volného času a domy dětí a mládeže tvoří důležitou součást školského vzdělávacího systému, kde propojují formální školní výuku s neformálním vzděláváním. Nabízejí prostor pro rozvoj dovedností, budování hodnot a získávání kompetencí, které přispívají k plnohodnotnému životu jedince i společnosti jako celku (MŠMT, 2025).

Je nutné také podotknout, že v době digitalizace a rostoucí pasivity dětí a mládeže plní zájmové vzdělávání důležitou roli v **prevenci rizikového chování.** Nabízí mladým lidem **alternativu** k nežádoucím formám trávení volného času, aktivizuje je a motivuje k činnosti, přispívá k jejich osobnostnímu a sociálnímu rozvoji tím, že jim nabízí bezpečné a stimulující prostředí, individuální přístup (MŠMT, 2025).

Tato část práce je zaměřena na legislativní ukotvení činnosti SVČ a DDM a jsou zde rozvedeny jednotlivé formy zájmového vzdělávání podle vyhlášky č. 74/2025 Sb.

2.1 Legislativní ukotvení

Zájmové vzdělávání je v České republice pevně zakotveno ve školském systému. Vychází zejména ze školského zákona č. 561/2004 Sb., zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. a vyhlášky o zájmovém vzdělávání č. 74/2005 Sb.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v § 7 odst. 5 stanovuje, že školskými zařízeními jsou mimo jiné i školská zařízení pro zájmové vzdělávání (Školský zákon, 2004).

Problematiku zájmového vzdělávání dále rozvádí § 111 školského zákona, který uvádí:

„(1) Zájmové vzdělávání poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech.

„(2) Střediska volného času se dále podílejí na další péči o nadané děti, žáky a studenty a ve spolupráci se školami a dalšími institucemi rovněž na organizaci soutěží a přehlídek dětí a žáků" (Školský zákon, 2004).

V § 111a školského zákona je dále upřesněno:

„(1) Vzdělávací hodina v zájmovém vzdělávání trvá 60 minut" (Školský zákon, 2004).

Dalším důležitým zákonem je **zákon č. 563/2004 Sb., Zákon o pedagogických pracovnících**. V § 2 odst. 1 se uvádí, že pedagogickým pracovníkem je ten, kdo vykonává přímou pedagogickou činnost. Tento zákon přinesl do oblasti zájmového vzdělávání zásadní změnu – poprvé byl v české legislativě definován pojem pedagog volného času jako samostatná pedagogická profese s jasně stanovenými kvalifikačními předpoklady (MŠMT, 2004).

Na jednu stranu tento krok zvýšil prestiž pracovníků v zájmovém vzdělávání a posílil jejich postavení v rámci školského systému, na druhou stranu však přinesl nároky na formální vzdělání. To se dotklo zejména externích pracovníků, kteří často působí jako vedoucí zájmových útvarů a jsou odborníky ve svém oboru, avšak nesplňují požadovanou pedagogickou kvalifikaci.

Stěžejním legislativním dokumentem pro oblast zájmového vzdělávání je **vyhláška č. 74/2005 Sb., Vyhláška o zájmovém vzdělávání**. V § 1 vymezuje, kdo může být účastníkem zájmového vzdělávání. Jak uvádí Valenta (2022), pro účast v zájmovém vzdělávání není obecně stanoveno žádné věkové ani jiné omezení. Změnu přinesla až novela provedená vyhláškou č. 168/2018 Sb., která s účinností od 1. září 2018 stanovuje výjimku: účast v zájmovém vzdělávání je nově zakázána těm účastníkům, kteří jsou zařazeni do pravidelné docházky školního klubu, a to v případech, kdy činnost školního klubu i střediska volného času zajišťuje stejná právnická osoba (Valenta, 2022).

Vyhláška dále definuje formy zájmového vzdělávání v SVČ/DDM, upravuje organizaci a podmínky činnosti školských zařízení poskytujících zájmové vzdělávání, stanovuje požadavky na vedení předepsané dokumentace a podmínky pro úhradu nákladů na činnost. Definuje také např. denní pravidelnou docházkou, která je typická pro školní družiny a školní kluby, a pravidelnou docházku, která se váže na pravidelnou činnost v zájmových útvarech.

S činností středisek volného času souvisí mnoho předpisů. Mezi další patří např. zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, který upravuje pracovněprávní vztahy mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci. Ve střediscích volného času je využíván například při určování pracovní doby, organizaci práce o víkendech a prázdninách, či v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, stanovuje hygienické a zdravotní podmínky, které je třeba dodržovat při organizaci volnočasových a pobytových akcí, například letních táborů. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, se uplatňuje při práci s ohroženými nebo znevýhodněnými dětmi. Střediska volného času mohou spolupracovat s orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) při preventivních nebo podpůrných aktivitách.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, doplňuje právní rámec v oblastech smluvních vztahů (například úhrada za služby), odpovědnosti za újmu a ochrany osobních údajů účastníků činnosti.

2.2 Formy zájmového vzdělávání dle vyhlášky 74/2024 Sb.

Tato vyhláška upravuje konkrétní formy činností, které mohou střediska volného času a domy dětí a mládeže realizovat v rámci své působnosti. Zájmové vzdělávání má charakter dobrovolnosti, je zpravidla neformální a reaguje na potřeby, zájmy a možnosti dětí, žáků, studentů i dospělých účastníků.

Cílem této kapitoly je představit jednotlivé formy zájmového vzdělávání dle platné legislativy a poukázat na jejich charakteristiky a místo v činnosti středisek volného času.

Pravidelná zájmová činnost představuje základní a zároveň nejvýznamnější formu zájmového vzdělávání realizovanou ve střediscích volného času. Účastníci jsou přijímáni na základě písemné přihlášky, přičemž činnost zpravidla probíhá jednou až dvakrát týdně v předem stanovených časech, a to celoročně, s výjimkou školních prázdnin a státních svátků. Tato forma má systematický charakter a je zaměřena na dlouhodobý rozvoj schopností a dovedností účastníků. Je vedena pedagogem volného času nebo externím odborníkem. Ve střediscích volného času jsou pravidelné aktivity organizovány ve formě zájmových kroužků různého zaměření – například tanečního, sportovního, hudebního, technického, přírodovědného či výtvarného. Pravidelná zájmová činnost zároveň tvoří základ pro výkaznictví a financování středisek podle platné legislativy.

Příležitostná zájmová činnost je formou zájmového vzdělávání, která se od pravidelné činnosti odlišuje svým jednorázovým či krátkodobým charakterem. Zahrnuje nejrůznější akce, programy a události určené širšímu okruhu účastníků – například soutěže, přehlídky, výlety, sportovní turnaje, karnevaly či komunitní akce.

Tato forma činnosti často vychází ze zaměření konkrétního střediska volného času, ze spolupráce s jinými organizacemi a institucemi v místě působení nebo ze zadání zřizovatele. Příležitostná činnost hraje důležitou roli při propagaci činnosti zařízení a rozšiřování zájmu o volnočasové aktivity.

Ačkoli není hlavním kritériem pro přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu, její realizace bývá často podmínkou pro získání různých dotačních programů.

Táborová činnost představuje další významnou formu zájmového vzdělávání realizovanou ve střediscích volného času. V posledních letech jsou velmi rozšířené zejména **příměstské tábory**, které probíhají v denním režimu, kdy děti docházejí do střediska ve stanovených časech obvykle po dobu pěti pracovních dní. Tyto tábory mají často tematické zaměření, například sportovní, umělecké, přírodovědné nebo jazykové.

Další formou jsou **pobytové tábory**, které jsou spojeny s pobytem mimo působení střediska volného času. Nejčastěji se jedná o rekreačně-zážitkové programy, jež podporují rozvoj sociálních dovedností, samostatnosti a osobnostní růst účastníků. Pobytové tábory mohou mít i odborný charakter, například sportovní soustředění, přípravné kurzy apod.

Táborová činnost je významná nejen z hlediska zážitkového učení, ale i z hlediska prevence sociálně patologických jevů a podpory zdravého životního stylu.

Osvětová činnost je ve střediscích volného času realizována především formou přednášek, besed, preventivních programů a dalších aktivit podobných příležitostné činnosti, jako jsou například akce k tematickým dnům, například Den Země. Cílem osvětové činnosti je zvyšovat informovanost a podporovat odpovědné chování účastníků v různých oblastech života, například v oblasti ochrany životního prostředí, zdraví, prevence rizikového chování.

Individuální práce ve střediscích volného času není často výrazně zastoupena, což je zčásti způsobeno komplikovanějším financováním těchto aktivit. Tento typ práce se nejčastěji realizuje v rámci zájmových útvarů formou individuálního přístupu k nadaným žákům a studentům, kteří potřebují speciální podporu nebo rozvoj svých schopností. Individuální práce může také zahrnovat přípravu na talentové zkoušky, soutěže či jiné speciální vzdělávací cíle.

Spontánní činnosti představují formu zájmového vzdělávání, při níž se pedagogové zapojují nepřímo – zejména formou dohledu a podpory samostatných aktivit účastníků. Typickými příklady jsou otevřená hřiště, sportoviště, herny, čítárny nebo jiné volně přístupné prostory. Rozsah a charakter těchto aktivit závisí na personálních, materiálních a prostorových možnostech konkrétního střediska volného času. Spontánní činnost bývá rovněž součástí akcí pořádaných jinými subjekty, například formou stánků s volnočasovými aktivitami pro veřejnost.

Vzdělávací programy navazující na rámcové vzdělávací programy škol představují specifickou formu činnosti středisek volného času. Jedná se zpravidla o celoroční nabídku tematických programů, které jednotlivá střediska realizují v souladu se svým odborným zaměřením. Tyto programy probíhají buď přímo ve střediscích, nebo ve školách a jsou určeny pro školní kolektivy v rámci vyučování. Tematicky mohou být zaměřeny například na environmentální výchovu, mediální výchovu, výtvarné činnosti, technické a řemeslné dovednosti a další oblasti. Tato forma přispívá ke zkvalitnění vzdělávacího procesu a umožňuje školám využít odborné zkušenosti pracovníků středisek volného času.

Všechny uvedené formy zájmového vzdělávání bývají zpravidla zastoupeny ve většině středisek volného času, jejich rozsah a význam se však liší v závislosti na místních možnostech – zejména materiálních, personálních a prostorových. Jak tato práce ukazuje, významný vliv na realizaci jednotlivých forem má také způsob financování a důraz na vykazovatelný výkon, který může některé činnosti upřednostňovat, jiné naopak upozadit (Hájek a spol, 2011).

3 FINANCOVÁNÍ STŘEDISEK

Financování středisek volného času tvoří klíčový předpoklad pro jejich efektivní a dlouhodobě udržitelný provoz. Tato zařízení, vzhledem k různorodosti jejich činností, musí pro zajištění své činnosti čerpat finanční prostředky z více zdrojů. Vedle státního financování je důležitá i role zřizovatelů, účastnických poplatků, grantových schémat či příjmů z vlastní činnosti.

Způsob, jakým jsou střediska volného času financována, má přímý dopad na šíři a kvalitu jejich nabídky, dostupnost služeb pro veřejnost i možnosti inovací a rozvoje. V této kapitole bude pozornost věnována jednotlivým složkám financování, jejich právnímu zakotvení, způsobu přidělování prostředků i případným výzvám, kterým střediska v oblasti financování čelí.

3.1 Financování středisek ze státního rozpočtu

Nejvýznamnějším zdrojem příjmů středisek volného času je státní rozpočet, z něhož jsou prostřednictvím krajů – na základě stanovených krajských normativů – financovány tzv. přímé výdaje na vzdělávání.

Tyto výdaje obvykle zahrnují:

- mzdové prostředky pro pedagogické i nepedagogické pracovníky,
- zákonné odvody – sociální a zdravotní pojištění, příděl do fondu FKSP (fond sociálních a kulturních potřeb),
- OON (ostatní osobní náklady) – zejména odměny pracovníkům na dohody o provedení práce (DPP) a dohody o pracovní činnosti (DPČ),
- ONIV (ostatní neinvestiční výdaje) – např. výdaje na učební pomůcky, vzdělávání pedagogických pracovníků, drobný materiál.

Vzhledem k tomu, že je tato práce zaměřena na změny ve financování středisek volného času, věnuji se této problematice podrobněji v následujících kapitolách. (Školský zákon, 2004)

3.2 Příspěvek zřizovatele

Střediska volného času jsou zpravidla samostatné právnické osoby, které hospodaří s vlastním rozpočtem. Dalším významným zdrojem financování je příspěvek zřizovatele, jímž bývá nejčastěji obec nebo kraj, případně svazek obcí, stát, církevní subjekt či soukromá osoba.

Výše a forma příspěvku zřizovatele se mohou výrazně lišit – závisí na zřizovací listině, rozpočtových možnostech daného zřizovatele a konkrétních potřebách střediska. Příspěvek bývá zpravidla určen na provozní výdaje, jako jsou energie, opravy, údržba objektu nebo nákup materiálu. V některých případech zřizovatel přispívá i na rozvojové aktivity, modernizaci vybavení nebo spolufinancování projektů financovaných z jiných zdrojů (např. evropských fondů, krajských dotačních titulů či grantových programů). Spolupráce mezi střediskem volného času a jeho zřizovatelem tak často hraje klíčovou roli ve stabilitě a dalším rozvoji těchto zařízení.

V souvislosti se změnou systému financování středisek volného času se stále častěji objevuje také podíl zřizovatele na financování pracovních úvazků, zejména v případech, kdy státní normativní prostředky nepokrývají plný rozsah personálního zabezpečení činnosti.

3.3 Úplata od účastníků

Významným vlastním zdrojem příjmů středisek volného času je úplata od účastníků zájmového vzdělávání. Tato úplata se vybírá zejména za pravidelnou zájmovou činnost (např. kroužky), jednorázové akce, příměstské i pobytové tábory a další programy. Pravidla pro stanovení úplaty upravuje § 12 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Úplatu stanovuje ředitel zařízení, a to s ohledem na náklady spojené s poskytovaným vzděláváním, přiměřenost částky a dostupnost služby. Úplata obvykle pokrývá zejména náklady na materiál, pomůcky, případně odměny externích lektorů. Výše úplaty je variabilní a závisí mimo jiné na náročnosti programu, délce trvání a lokálních podmínkách. V některých střediscích úplata představuje významnou složku rozpočtu, kterou zařízení využívá k inovacím a rozšíření nabídky.

V souladu s právní úpravou může ředitel rozhodnout o osvobození nebo snížení úplaty, například v případech sociální potřebnosti, zdravotního postižení nebo jiných závažných důvodů (Česká republika, 2005).

3.4 Dotace a granty

Významným zdrojem inovací a zatraktivnění činnosti středisek volného času je zapojení do různých projektů a grantových výzev, které vyhlašují obce, kraje, ministerstva, různé nadace nebo evropské fondy. V současnosti mnoho středisek čerpá prostředky například z Operačního programu Jan Ámos Komenský (OP JAK), známého také jako *šablony*. Tyto prostředky lze využít například na osobnostní, sociální a profesní rozvoj pracovníků a dobrovolníků, podporu inovativního vzdělávání dětí a mládeže v rámci neformálního vzdělávání, nebo na posilování spolupráce s rodiči a veřejností (OP JAK 2025).

3.5 Dary, sponzoring, vlastní činnost

Vedle veřejných dotací a grantových programů představují významný doplňkový zdroj financování také dary, sponzoring a vlastní činnost středisek volného času. Tyto příjmy často přispívají k větší finanční stabilitě organizace a umožňují realizaci aktivit, na které nelze čerpat dotace nebo granty.

Dary mohou poskytovat jednotlivci, firmy nebo jiné instituce. Většinou se jedná o dobrovolné finanční či materiální příspěvky, které jsou často motivovány snahou podpořit smysluplnou práci s dětmi a mládeží.

Sponzoring zpravidla zahrnuje dohodu mezi SVČ a soukromým subjektem, v níž sponzor poskytuje finanční nebo materiální podporu výměnou za zviditelnění své značky nebo jinou formu prezentace. Sponzorské dary mohou být využívány například při pořádání jednorázových akcí, soutěží, festivalů nebo jako podpora konkrétního zájmového kroužku.

Vlastní činnost zahrnuje hospodářské aktivity, které SVČ vykonává za účelem získání příjmů, například pronájem prostor nebo prodej výrobků z výtvarných dílen, nebo tzv. akce na klíč. Tyto aktivity však nesmí být v rozporu s hlavní činností organizace a jejich výnosy jsou využívány k naplňování hlavního poslání zařízení. (Medlíková, 2012)

3.6 Spolupráce s jinými institucemi

Spolupráce s dalšími organizacemi a institucemi představuje důležitý aspekt fungování středisek volného času. Přispívá ke zvyšování dosahu jejich činnosti v místní komunitě a umožňuje efektivní sdílení zdrojů, zkušeností i odborných kapacit. SVČ často spolupracují se

školami, neziskovými organizacemi, knihovnami, sportovními kluby a dalšími subjekty. Tato partnerství mohou být i finančně výhodná, například formou spolufinancování akcí nebo sdílení prostor a vybavení. Rozvoj meziinstitucionální spolupráce je zároveň jedním z klíčových faktorů pro úspěšné čerpání grantů a realizaci projektů s širším dopadem.

3.7 Způsoby financování SVČ/DDM ze státního rozpočtu v Moravskoslezském kraji do roku 2022

O způsobu financování domů dětí a mládeže (DDM) a středisek volného času (SVČ) se začalo šířeji hovořit s účinností zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, a souvisejících vyhlášek – zejména vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, a vyhlášky č. 492/2005 Sb., o krajských normativech.

Vyhláška o krajských normativech stanovila v § 1 tzv. jednotky výkonu, podle nichž se určují krajské normativy. Pro střediska volného času je relevantní písmeno p), které definuje jednotku výkonu jako: „1 žák, 1 student, kterému středisko volného času zajišťuje naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti“ (Zákony pro lidi, 2025).

Moravskoslezský kraj byl jedním z prvních krajů, které se snažily rozdělovat finanční prostředky mezi jednotlivá střediska spravedlivěji, a to na základě tzv. žákohodin. Střediska měla povinnost, kromě statistického výkazu Z 15-01 o činnosti školského zařízení pro zájmové vzdělávání, vyplňovat také podrobnou tabulku, ve které byla činnost členěna podle jednotlivých typů aktivit. Do této tabulky se započítávali pouze žáci základních škol a studenti středních a vyšších odborných škol.

Na základě objemu finančních prostředků určených na zájmové vzdělávání a celkového počtu žákohodin v rámci kraje následně krajský úřad stanovil **hodnotu jedné žákohodiny**.

Celkový počet žákohodin byl dán **součtem jednotek** za jednotlivé druhy činnosti. Stanovení počtu jednotek probíhalo následovně:

- **pravidelná zájmová činnost**: počet týdnů ve školním roce x počet hodin týdně x počet zapsaných účastníků.
  Např. kroužek aerobiku probíhal 34 týdnů, 1x týdně, a měl 12 účastníků: 34 x 1 x 12 = 408 žákohodin.
- **příležitostná zájmová činnost**: počet hodin konání akce x počet aktivních účastníků.
  Např. maškarní karneval trval 2 hodiny a zúčastnilo se ho 62 dětí: 2 x 62 = 124 žákohodin.

U těchto akcí se důsledně dbalo na to, aby byli započítáváni pouze **aktivní účastníci** – nezapočítávali se např. diváci nebo pasivní návštěvníci. Veškeré akce musely být doloženy **přihláškami nebo prezenčními listinami**. Do této kategorie spadaly také **příměstské tábory**.

- **táborová zájmová činnost** (spojená s pobytem mimo místo činnosti školského zařízení): počet dnů x počet hodin denně x počet účastníků.
  Např. letní tábor Železná trval 11 dnů, v denním rozsahu 12 hodin a měl 50 účastníků: 11 x 12 x 50 = 6600 žákohodin.
  U táborů se obvykle započítávalo **12 hodin denně**, u kratších pobytových akcí (např. víkendových) pak průměrný denní časový rozsah.
- **soutěže vyhlašované nebo spoluvyhlašované MŠMT**: způsob výpočtu byl totožný s příležitostnou činností. Tuto agendu vykonávala pouze vybraná střediska, která byla určena krajským úřadem (zpravidla jedno na okres). Na tuto činnost byly poskytovány oddělené finanční prostředky.

Tento systém nebyl v kraji přijat jednoznačně pozitivně a stal se předmětem četných diskusí. Jak je patrné z uvedených příkladů, výhodu měly organizace, které se více zaměřovaly na pobytové tábory, měly kroužky s větší hodinovou dotací nebo vyšší účastí. Systém nezohledňoval specifické podmínky jednotlivých středisek a vedl k výrazné finanční nejistotě – například při zrušení tábora nebo zájmového útvaru (např. z důvodu odchodu odborného pracovníka).

Zvláště v počátcích vedl tento model k **řízení činnosti „na výkon“** – tedy ke strategii zaměřené na činnosti s vyšším výkazovým výnosem na úkor méně výhodných, byť pedagogicky přínosných aktivit.

Od roku 2018 metodika MS kraje přešla od financování SVČ/DDM na základě vykázaných výkonů (žákohodin) k modelu financovanému podle **potenciálních klientů** – tj. všech žáků ve spádové oblasti střediska (a dále s 5 % váhou studentů SŠ a VOŠ). Tento krok umožnil stabilnější financování středisek, neboť již nevyžadoval dosažení určité úrovně výkonu, ale vycházel z demografických možností daného regionu. Současně však do určité míry ztratil motivační efekt výkonového hodnocení. Znevýhodněna tak mohla být střediska působící v oblastech s vyšší koncentrací SVČ/DDM. Obecně však lze říci, že v Moravskoslezském kraji tato změna přispěla ke zvýšení stability a jistoty fungování jednotlivých středisek.

3.8 Současné financování dle vyhlášky 111/2022 Sb.

Do vydání vyhlášky č. 111/2022 Sb. bylo pouze obecně stanoveno, že jednotkou výkonu je žák, případně student. Tato vyhláška novelizuje vyhlášku č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, a vyhlášku č. 310/2018 Sb., o krajských normativech, a přináší závazné legislativní vymezení, které platí jednotně pro celou Českou republiku.

Vyhláška č. 74/2005 Sb. nově upřesňuje, že pravidelnou docházkou se rozumí účast v délce **1 hodiny týdně nebo 2 hodin jednou za 14 dní**, a to **v období nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců** v průběhu školního roku.

Vyhláška č. 310/2018 Sb. pak definuje jednotku výkonu jako:

- jedno dítě, žáka nebo studenta, který je přijat k jedné či více zájmovým činnostem s pravidelnou docházkou v rozsahu **maximálně 3 hodin týdně**, nebo
- jedno dítě, žáka nebo studenta, který se účastní zájmových činností **v průměru více než 3 hodin týdně**, a to **po dobu alespoň pěti po sobě jdoucích měsíců** během školního vyučování, nebo
- jedno dítě, žáka nebo studenta, který se zúčastní jednoho nebo více **táborů v délce minimálně 5 po sobě jdoucích dnů**.

Podstatné v této úpravě je, že **účastník se do výkonu započítává nejvýše jednou nebo dvakrát**, bez ohledu na počet navštěvovaných kroužků, případně **pouze jednou za tábory**, bez ohledu na jejich počet. U táboru se navíc stanovuje podle této vyhlášky opravny koeficient, který nesmí být vyšší než 0,25. V praxi to znamená, že z celkového stanoveného normativu na jednotku výkonu se táborová činnost započítává pouze ve výši 25 %.

Tento systém výrazně upřednostňuje pravidelnou zájmovou činnost a v omezené míře také činnost táborovou. Může to vést k útlumu nebo úplnému zániku dalších forem aktivit, zejména příležitostné činnosti, spontánní aktivity apod. Zároveň systém dostatečně nereflektuje šíři a náročnost pedagogické práce, kterou pracovníci středisek volného času v praxi vykonávají.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

Tato kapitola se bude věnovat metodologii realizovaného výzkumného šetření. Výzkumné šetření se zaměřuje na **analýzu dopadů změn ve financování středisek volného času na jejich další činnost.** Pro dané téma byl zvolen smíšený výzkumný design. Hlavní metodou sběru dat v kvantitativním výzkumu bylo dotazníkové šetření, které se zaměřovala právě na různé faktory, které souvisejí se změnami ve financování středisek volného času. Metodou sběru dat v kvalitativním výzkumu byla případová studie, která byla zaměřena na středisko volného času v Bruntále.

Výzkumný problém a jeho kontext

Střediska volného času a domy dětí a mládeže vykonávají svou činnost na základě Vyhlášky o zájmovém vzdělávání č. 74/2005, ve které jsou definováni účastníci vzdělávání a také jednotlivé formy zájmového vzdělávání.

Největší podíl na financování má stát, který prostřednictvím krajů rozděluje finanční prostředky (zejména na platy) organizacím v jeho působnosti. Způsob rozdělení je realizován na základě Vyhlášky o krajských normativech č. 310/2018 Sb. Vzhledem k širokému spektru činností středisek bylo v jednotlivých krajích přistupováno k rozdělování finančních prostředků mnohdy rozdílně. Novou úpravou, která je platná od 1.1.2023, došlo k výrazné změně, díky které mělo dojít k sjednocení financování ve všech krajích.

V původní vyhlášce o krajských normativech 492/2005 Sb. byla u středisek jednotka výkonu definována jako *1 žák, 1 student, kterému středisko volného času zajišťuje naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti.*

Tuto normu nahradila vyhláška č. 310/2018 Sb., která v aktuálním znění, platném od 1.1.2023 definuje jednotky výkonu následovně:

„1. 1 dítě, 1 žák, 1 student, který je přijat k 1 nebo více zájmovým, výchovným, rekreačním nebo vzdělávacím činnostem s pravidelnou docházkou podle vyhlášky upravující zájmové vzdělávání, které se konají v rozsahu nejvýše 3 hodiny týdně v průměru po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců v období školního vyučování s výjimkou období školních prázdnin,

2. 1 dítě, 1 žák, 1 student, který je přijat k 1 nebo více zájmovým, výchovným, rekreačním nebo vzdělávacím činnostem s pravidelnou docházkou podle vyhlášky upravující zájmové vzdělávání, které se konají v rozsahu více než 3 hodiny týdně v průměru po dobu nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců v období školního vyučování s výjimkou období školních prázdnin,

3. 1 dítě, 1 žák, 1 student, který je přijat k 1 nebo více táborům, a to na dobu alespoň 5 po sobě jdoucích dnů" (Česká republika, 2018).

Změna tedy spočívá v tom, že se již účastník nepočítá tolikrát, kolika činností se účastní, ale počítají se pouze „unikátní účastníci" v kroužcích (max. 2 jednotky, pokud se účastní 3 a více hodin) a na táborech. Zohledněny nejsou další činnosti vycházející z vyhlášky 74/2005 Sb.

Jednotlivá střediska se zároveň často velmi liší. Jedná se například:

- velikost obce ve které působí a spádovost okolních obcí
- rozsahem či zaměřením činností – pravidelná, táborová, příležitostná apod.
- dlouhodobou spoluprací s organizacemi na území působnosti

Zhodnocení dosavadních poznatků

Úpravu přinesla vyhláška 111/2022 Sb., která obě zmiňované vyhlášky mění. Celé téma bylo diskutované na úrovni zřizovatelů (obcí), krajů, odborů. Velkou úlohu při připomínkování mělo také Sdružení pracovníků DDM ČR, které se zapojovalo do jednání s MŠMT i kraji. Zejména na úrovni krajů, které mohly své připomínky přednést, vzniklo několik analýz, které přibližovaly rizika spojená s aplikací této vyhlášky.

K rizikům, která byla často zmiňována patří:

- výrazné personální změny v jednotlivých SVČ, ohroženy jsou zejména menší obce
- omezení ostatních činností středisek – priorita kroužky a tábory
- rozpor s vyhláškou 74/2005 Sb. – normativy nezohledňují další činnosti
- ohrožení provázanosti s dalšími školskými institucemi

Původní návrh byl ještě striktnější, bylo v něm např. omezení na dny školního vyučování, což by vedlo k omezení víkendových a prázdninových činností. Tyto návrhy byly ale na základě připomínkovacích řízení odstraněny.

Z výše uvedených poznatků vyplývá, že dosavadní analýzy se soustředily zejména na systémové dopady. Tato práce si klade za cíl doplnit pohled přímo z praxe středisek volného času.

Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je analyzovat dopady vyhlášky č. 111/2022 Sb. na financování středisek volného času a analyzovat jejich dopad na personální obsazení, činnost a dostupnost zájmového vzdělávání.

Dílčí cíle

- ✓ Zjistit, do jaké míry ovlivnila změna financování personální obsazení ve střediscích.
- ✓ Zjistit, zda bylo nutné zapojení jiných zdrojů pro financování pracovních míst.
- ✓ Posoudit, do jaké míry došlo k omezení dalších činností dle vyhlášky č. 74/2005 Sb.
- ✓ Zhodnotit dopad reformy na fluktuaci zaměstnanců a pracovní zátěž stávajících pracovníků.

Výzkumné otázky

- **VO1**: Jaké personální dopady měla změna financování středisek volného času?
- **VO2**: Jakým způsobem ovlivnila reforma financování míru fluktuace zaměstnanců a jejich pracovní zátěž?
- **VO3**: Jaké postavení mají v současnosti kroužky a tábory ve srovnání s ostatními činnostmi uvedenými ve vyhlášce č. 74/2005 Sb.?
- **VO4**: Jak reforma ovlivnila počet unikátních účastníků v rámci inkluzivního přístupu?
- **VO5**: Jak střediska volného času vnímají konkurenční prostředí v oblasti volnočasových aktivit?

Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvoří respondenti z řad ředitelů či zástupců středisek volného času v Moravskoslezském kraji. Do výzkumu bylo zařazeno všech 29 středisek, které jsou zřizovány obcemi nebo krajem. Dotazník vyplnilo 16 oslovených ředitelů a ředitelek, což představuje návratnost 55 %.

Metoda sběru dat

Výzkum má kvantitativní charakter a využívá techniku dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen na platformě Microsoft Forms a obsahoval 21 otázek. Skládal se z 11 uzavřených, 6 otevřených, 2 škálovacích a 2 pořadových otázek. Před ostrým sběrem dat proběhl předvýzkum, který ověřil srozumitelnost otázek a časovou náročnost vyplnění. Předvýzkum proběhl v dubnu 2015 mezi zaměstnanci SVČ Bruntál. Následně byl dotazník rozeslán e-mailem všem ředitelům a ředitelkám středisek volného času a domů dětí a mládeže v Moravskoslezském kraji, jejichž zřizovatelem je obec nebo kraj. Sběr dat probíhal v průběhu května 2025. Dotazník je součástí práce jako příloha č.1.

Vyhodnocení dat

Data jsou zpracována pomocí deskriptivní statistiky (četnosti, průměry, podíly). U vybraných proměnných sledována souvislost (např. velikost obce × změna personálního stavu, nebo lokalita × inkluze). Otevřené otázky budou analyzovány pomocí obsahové analýzy a tematického třídění.

Etické zajištění

Výzkum probíhal v souladu s etickými zásadami výzkumu v pedagogice. Účast respondentů byla dobrovolná a anonymní. Účel výzkumu byl uveden v úvodu dotazníku. Získaná data budou použita výhradně pro účely této bakalářské práce.

4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo realizováno mezi řediteli středisek volného času (SVČ) v Moravskoslezském kraji. Dotazník byl distribuován celkem **29 ředitelům a ředitelkám středisek volného času**, z nichž **16 poskytlo vyplněné odpovědi**. Cílem šetření bylo zmapovat dopady vyhlášky č. 111/2022 Sb., která změnila způsob financování SVČ, a zjistit, jak se tato změna promítla do personálního zajištění, nabídky činností, dostupnosti služeb a konkurenčního prostředí.

4.1.1 VO1: Jaké personální dopady měla změna financování středisek volného času?

K zodpovězení první výzkumné otázky sloužily v dotazníku tři položky – konkrétně položky č. 1, 2 a 3. Tyto položky se zaměřovaly na předvídatelnost a stabilitu personálního zajištění a chodu organizace po reformě financování, na změny v počtu pracovníků a na rozsah úprav pracovních úvazků.

Personální dopady reformy financování středisek volného času se podle získaných dat jeví spíše negativně. Pouze jedno SVČ (6 %) vnímalo reformu jako přínosnou z hlediska personální

stability, zatímco 12 z 16 organizací (75 %) uvedlo, že změny žádný pozitivní dopad v této oblasti nepřinesly.

Změna financování se v polovině středisek (50 %) promítla do snížení počtu pracovníků nebo výše úvazků. Zvýšení úvazků zaznamenala pouze 2 SVČ (13 %), zatímco u 6 organizací (38 %) k žádným změnám nedošlo. Největší pokles úvazků u jednoho SVČ činil -5,1, nejnižší zaznamenaný pokles byl -0,75. Z analýzy odpovědí také vyplývá, že potřeba zapojit jiné, než standardní finanční zdroje pro zajištění pracovních míst nebyla ojedinělým jevem. Celkem 9 ze 16 SVČ (53 %), buď již muselo, nebo plánovalo využití alternativních zdrojů financování. Konkrétně bylo uváděno, že některá střediska čerpala finanční podporu od svého zřizovatele, využívala vlastní zdroje organizace, nebo podávala žádosti o granty. 7 SVČ (44 %) uvedlo, že zapojení těchto dalších zdrojů bylo nutné opakovaně, 2 SVČ (13 %) přiznala, že takové zapojení proběhlo jen výjimečně. 5 SVČ (31 %) nepotřebovalo hledat jiné financování, nicméně dvě další plánují v budoucnu alternativní finanční zdroje využít.

Tato situace naznačuje, že tradiční financování ze státního rozpočtu často nepostačuje pro kompletní pokrytí nákladů na pracovní síly, a že střediska aktivně hledají a využívají další možnosti financování, aby mohly své činnosti a služby plnohodnotně poskytovat.

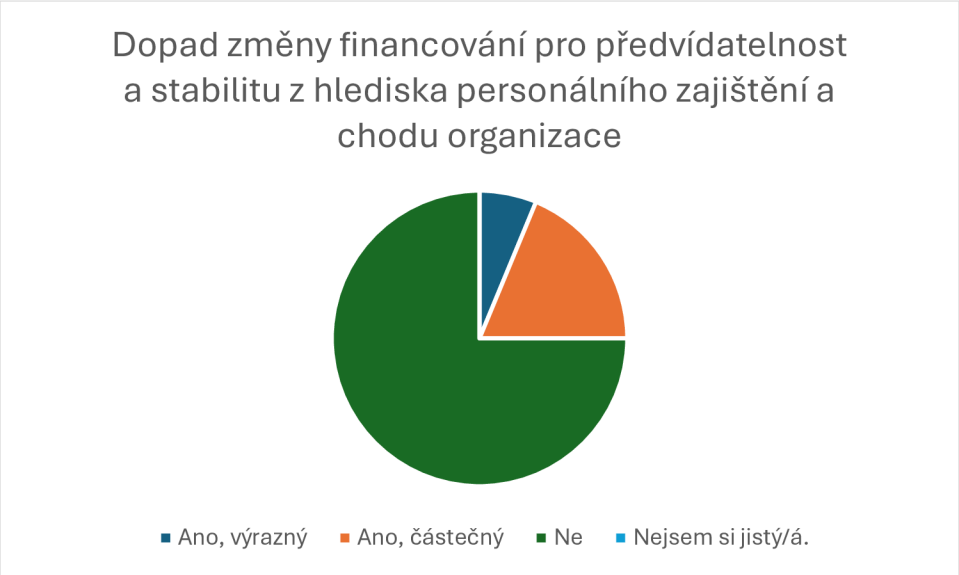

Graf 1: Dopad změny financování pro předvídatelnost a stabilitu z hlediska personálního zajištění a chodu organizace

Graf 2: Změna úvazků

4.1.2 VO2: Jakým způsobem ovlivnila reforma financování míru fluktuace zaměstnanců a jejich pracovní zátěž?

K zodpovězení druhé výzkumné otázky byly v dotazníku využity dvě položky – konkrétně položky č. 4 a 5. Tyto položky se zaměřovaly na změny v pracovní zátěži zaměstnanců po reformě financování a na míru jejich fluktuace.

Po reformě financování došlo také ke změně pracovní zátěže zaměstnanců. Zvýšení pracovní zátěže výrazně pocítila 3 SVČ (19 %), jejichž zaměstnanci museli obsáhnout více činností. U 10 SVČ (63 %) se pracovní zátěž zvýšila mírně, ale zaměstnanci se s ní dokázali vyrovnat. Pouze u 3 SVČ (19 %) zůstala pracovní zátěž beze změny.

Fluktuace se naopak výrazněji nezměnila. Celkem 11 SVČ (69 %) uvedlo, že fluktuace zůstává na běžné úrovni. U 4 SVČ (25 %) došlo k mírné fluktuaci, kdy několik zaměstnanců odešlo. Pouze 1 SVČ (6 %) uvedlo, že situaci v oblasti fluktuace nedokáže posoudit.

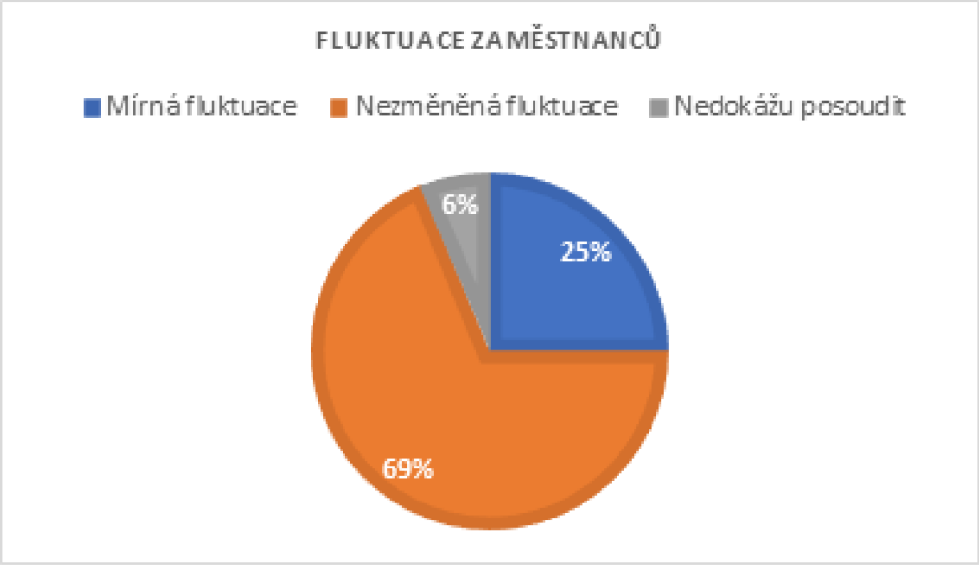

Graf 3: Fluktuace zaměstnanců

Graf 4: Pracovní zátěž

4.1.3 VO3: Jaké postavení mají v současnosti kroužky a tábory ve srovnání s ostatními činnostmi uvedenými ve vyhlášce č. 74/2005 Sb.?

K zodpovězení třetí výzkumné otázky byly v dotazníku využity tři položky – konkrétně položky č. 8, 9 a 10. Tyto položky se zaměřovaly na preferenci pravidelné a táborové činnosti na úkor jiných aktivit, na dopad změny související s individuálními rodnými čísly na činnost organizace a na vliv reformy na další činnosti mimo zájmové a pravidelné útvary.

Většina středisek volného času (SVČ) uvedla, že změna ve způsobu financování vedla k upřednostnění pravidelné a táborové činnosti na úkor ostatních aktivit. Konkrétně 8 SVČ (50

%) potvrdilo toto upřednostnění, 5 SVČ (31 %) odpovědělo spíše ano, 2 SVČ (13 %) spíše ne a pouze 1 SVČ (6 %) uvedlo, že k upřednostnění nedošlo.

Většina středisek volného času uvedla, že došlo k omezení příležitostných a nepravidelných aktivit. Některá SVČ omezila aktivity pro veřejnost, zejména vzhledem k existenci dalších kulturních organizací ve městě. V praxi to znamenalo, že byla vypuštěna řada nepravidelných činností a příležitostných akcí, aby bylo možné zvýšit počet zájmových kroužků a zaměřit se více na pravidelnou činnost. Některá SVČ se zaměřila především na významné městské akce nebo na aktivity pro děti zapojené v pravidelných zájmových útvarech, které mají vyšší prioritu.

Součástí tohoto přesměrování byl také důraz na výkon a naplňování plánu práce, kdy interní pedagogové mají předepsaný vyšší počet hodin přímé pedagogické činnosti v rámci pravidelných kroužků. Časové a kapacitní omezení vedlo k mírnému až výraznému snížení ostatních činností, tedy nezapočitatelných aktivit. Některá střediska uváděla, že omezení bylo spíše mírné, jiná naopak výraznější. Významná část SVČ však nezaznamenala žádné zásadní změny mimo standardní plán. Největší počet SVČ tedy 8 (19 %) uvedl, že zvýšil počet kroužků, ale většina jiných činností zůstala zachována. Dále také 6 SVČ (14 %) uvedlo, že se činnost změnila zásadně, musely zvýšit počet kroužků a snížily nabídku ostatní zájmové činnosti. Výraznou změnou bylo omezení příležitostné činnosti, akcí pro veřejnost aj., toto omezení potvrdilo 16 SVČ (100 %).

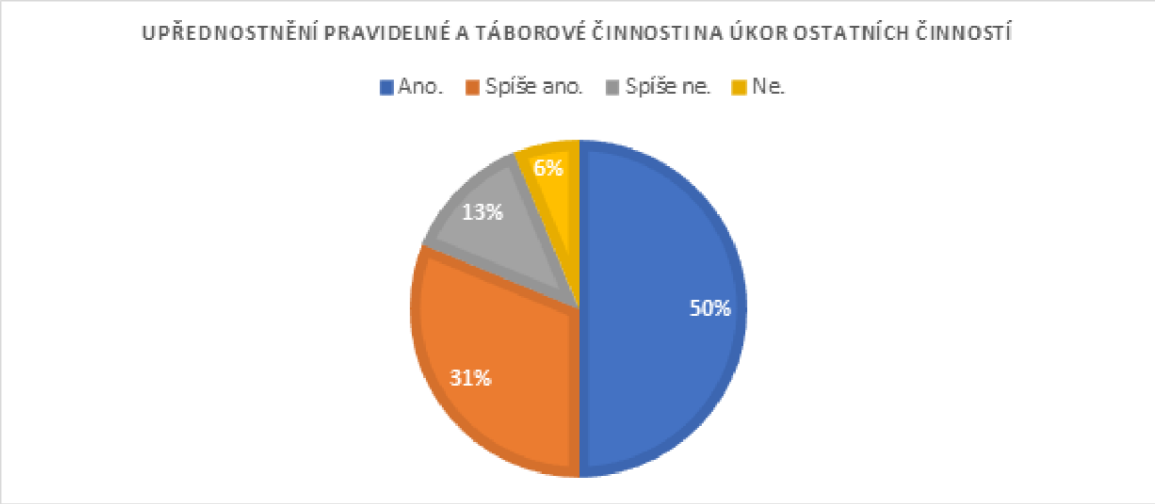

Graf 5: Upřednostnění pravidelné a táborové činnosti na úkor ostatních činností

4.1.4 VO4: Jak reforma ovlivnila počet unikátních účastníků v rámci inklusivního přístupu?

K zodpovězení čtvrté výzkumné otázky byly v dotazníku využity dvě položky – konkrétně položky č. 13 a 15, které zjišťovaly, zda měla reforma vliv na zvýšení počtu unikátních účastníků v rámci inkluzivního přístupu, a dále jestli respondenti působí ve čtvrti považované za sociálně vyloučenou lokalitu.

Většina středisek volného času, tedy 15 SVČ (94 %) uvedla, že změna financování neměla žádný vliv na zajištění inkluzivního přístupu dětí, žáků a studentů k pravidelným zájmovým činnostem. Pouze jedno SVČ (6 %) uvedlo, že tento vliv nedokáže posoudit. Co se týče působení ve vyloučených lokalitách, jen 2 SVČ (13 %) působí přímo v městských čtvrtích považovaných za sociálně znevýhodněné. Dalších 3 SVČ (19 %) uvedlo spíše ano, 4 SVČ (25 %) spíše ne a největší skupina, 7 SVČ (44 %), působí mimo tyto oblasti, a proto vliv reformy na přístup těchto dětí nemohly zaznamenat.

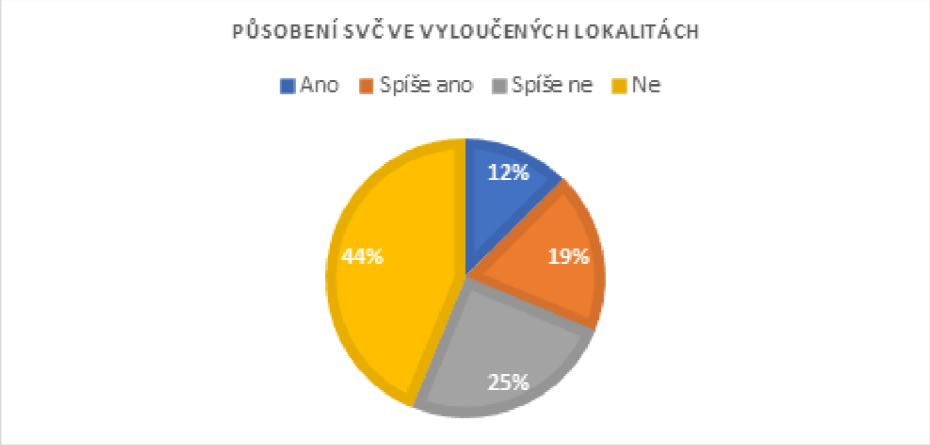

Graf 6: Působení SVČ ve vyloučených lokalitách

4.1.5 VO5: Jak střediska volného času vnímají konkurenční prostředí v oblasti volnočasových aktivit?

K zodpovězení páté výzkumné otázky byla v dotazníku využita položka č. 17, která se zaměřovala na to, které subjekty respondenti vnímají jako konkurenční.

Většina SVČ vnímala největší konkurenci v jiných školách a školských zařízeních, jako jsou družiny, školní kluby či ZUŠ a to v 68,8 %. Dále se v 25 % jednalo o sportovní kluby,

tělovýchovné jednoty, ale také neziskové organizace, jako jsou třeba skauti či komunitní centra. Nejmenší konkurenci vnímaly SVČ v rodinných a mateřských centrech s 12,5 %.

Největší konkurenci tedy SVČ vnímaly v jiných školách a školských zařízeních, nejmenší v rodinných a mateřských centrech.

4.2 Případová studie – SVČ Bruntál

Tato kapitola se zaměřuje na případovou studii konkrétního střediska volného času, a to Střediska volného času Bruntál. Cílem je analyzovat dopady vyhlášky č. 111/2022 Sb. na provoz, personální zajištění a činnost tohoto zařízení.

SVČ Bruntál bylo zvoleno nejen s ohledem na jeho významné postavení v regionu a širokou nabídku volnočasových aktivit, ale také vzhledem k mému dlouholetému působení v této organizaci. V zařízení pracuji od roku 1996 a v současnosti zastávám pozici zástupce ředitelky. Díky této skutečnosti mohu čerpat z hluboké znalosti vnitřního fungování organizace a nabídnout detailní vhled do procesů, které bývají externím pozorovatelům běžně nedostupné.

V rámci případové studie bude nejprve stručně představeno SVČ Bruntál, jeho organizační struktura a hlavní oblasti činnosti. Následně budou popsány konkrétní dopady legislativní změny na každodenní chod organizace. Analýza vychází především z interních dokumentů, pozorování praxe a konzultací s vedením a pracovníky zařízení.

4.2.1 Školství ve městě Bruntál

Město Bruntál se nachází v Moravskoslezském kraji a představuje správní, hospodářské i kulturní centrum stejnojmenného okresu. Má status obce s rozšířenou působností a k roku 2025 zde žije přibližně 15 000 obyvatel.

Ve městě působí rozvinutá síť vzdělávacích a volnočasových institucí. Konkrétně zde fungují čtyři mateřské školy, šest základních škol, tři střední školy (včetně gymnázia, střední odborné školy a odborného učiliště), základní umělecká škola a středisko volného času. Tato

infrastruktura vytváří vhodné podmínky pro rozvoj dětí a mládeže nejen z Bruntálu, ale i z okolních obcí a spádových oblastí.

Bruntál představuje lokalitu s poměrně stabilním zájmem o neformální vzdělávání a zájmovou činnost. Významnou roli v této oblasti sehrává Středisko volného času Bruntál, avšak působí zde také několik soukromých subjektů – konkrétně dvě taneční skupiny se širokou členskou základnou a další menší sportovní a fitness centra. Zájmové kroužky jsou realizovány rovněž v rámci činnosti jednotlivých škol.

4.2.2 SVČ Bruntál

Středisko volného času Bruntál sídlí v budově na adrese Školní 2 (Petrin), kterou sdílí se základní školou, mateřskou školou a městskou knihovnou. K dispozici má samostatné prostory v prvním podlaží, kde se nachází taneční sál, odborné učebny (výtvarná a keramická dílna, kuchyňka, hudebna, počítačová učebna, klubovna) a kancelářské a skladovací zázemí. V suterénu budovy je umístěna přírodovědná stanice, v jejíchž jednotlivých místnostech jsou chována terarijní zvířata, ptáci a drobní savci. Tato část slouží nejen k zájmovému vzdělávání, ale také k ekologické výchově a environmentálním výukovým programům.

Do roku 2013 SVČ působilo ve dvou samostatných budovách s přilehlou zahradou. Přestože disponovalo rozsáhlejšími venkovními prostory, zázemí bylo technicky zastaralé a nedostačující. Po kompletní rekonstrukci objektu na Petrině došlo k přestěhování organizace, čímž získala nové a moderně vybavené prostory. Ke své, ale zejména doplňkové, činnosti využívá ještě SVČ Bruntál budovu Dukelská 2 a TZ Železná u Vrbna pod Pradědem.

Organizace dlouhodobě spolupracuje s místními školami, neziskovými organizacemi a institucemi působícími v oblasti kultury a sportu. Je členem Sdružení pracovníků domů dětí a mládeže (SP DDM) a aktivně se zapojuje do krajských i celostátních projektů v oblasti zájmového vzdělávání.

4.2.3 Činnost SVČ Bruntál

Středisko každoročně nabízí přibližně 60 pravidelných zájmových útvarů zaměřených na různé oblasti volnočasových aktivit, jako jsou tanec, výtvarná a keramická tvorba, hudba, přírodověda nebo technika. V pravidelné činnosti se výrazně projevuje nedostatek externích spolupracovníků a významnou měrou konkurenční prostředí. Jedná se zejména o kroužky realizované školami a soukromými subjekty. SVČ Bruntál tak nedosahuje počtu účastníků v pravidelné činnosti jako srovnatelná SVČ v rámci ČR.

V porovnání s celostátním průměrem je účast v pravidelné činnosti SVČ Bruntál nižší. Zatímco průměrný počet účastníků na jedno středisko volného času v České republice činil v roce 2023/2024 přibližně 710 osob, SVČ Bruntál v posledních letech eviduje okolo 500 až 550 účastníků ročně. Tato skutečnost potvrzuje, že na účast mají vliv jak omezené personální kapacity, tak konkurenční prostředí ve městě. (Střediska volného času, 2025)

Přehled počtu zájmových útvarů a přihlášených účastníků

	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25
Účastníci na základě přihlášky					
Zájmové útvary	49	60	60	56	63
Účastníci	480	544	520	502	525
děti	60	87	74	67	80
žáci	359	397	384	349	354
ostatní	61	60	62	86	91
Unikátní účastník					
nejvýše 3 h			413	371	389
nad 3 h			45	47	45

Tabulka 1: Přehled počtu zájmových útvarů a přihlášených účastníků

Jak z uvedené tabulky vyplývá, počet kroužků i přihlášených členů je poměrně stabilní. Výjimku tvoří školní rok 2020/2021, ve kterém se nejvíce projevila pandemie covidu-19. Ve spodní části tabulky jsou již uvedeni unikátní účastníci, které pro přehlednost uvádím i v grafu.

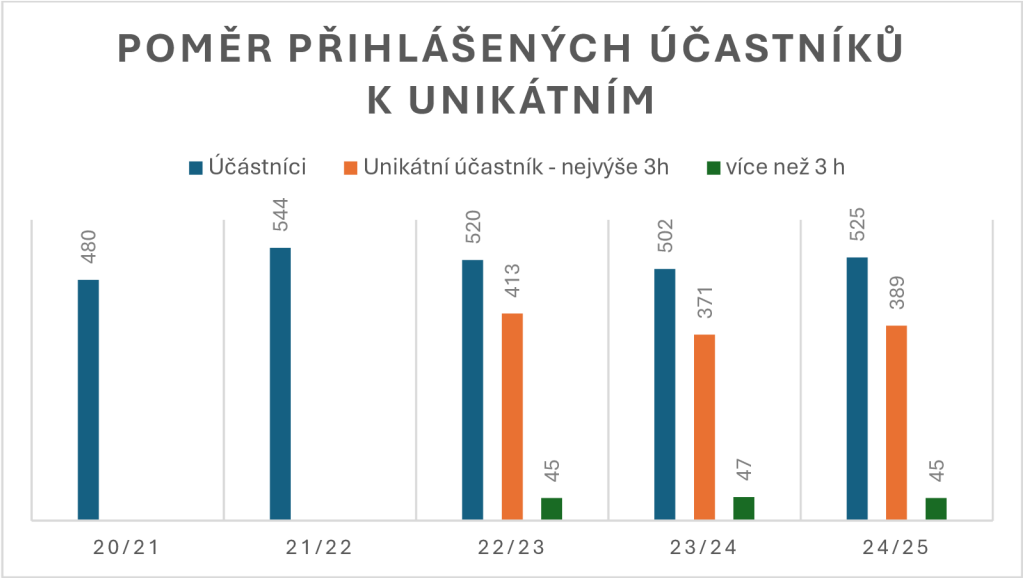

Graf 7: Poměr přihlášených účastníků k unikátním

Z uvedeného grafu lze vypozorovat, že unikátní účastníci tvoří cca 80 % přijatých přihlášek a účastníci navštěvující kroužky více než 3 hodiny představují cca 11% podíl.

V rámci táborové činnosti SVČ každoročně organizuje cca 30 akcí, do kterých jsou započítány i akce do 4 dnů.

Táborová činnost 2020-2024

	20/21	21/22	22/23	23/24
	Celkem			
Počet táborů	29	37	26	33
Počet účastníků	609	806	681	749
	Pobytové tábory 5 a více dnů			
Počet táborů	3	6	6	8
Počet účastníků	157	231	239	287
	Příměstské tábory			
Počet táborů	22	23	11	17
Počet účastníků	377	447	299	320
	Pobytové akce do 4 dnů			
Počet táborů	4	8	9	8
Počet účastníků	75	128	143	142

Tabulka 2: Táborová činnost 2020 – 2024

Zatímco u zájmových útvarů je situace stabilní, v táborové činnosti vidíme větší rozdíly. Výraznější výkyvy jsou patrné zejména v letech 2020 a 2021, kdy SVČ Bruntál realizovalo několik projektů zaměřených na příměstské tábory. Ty se uskutečňovaly např. i ve Vrbně pod Pradědem, které spádovou obcí Bruntálu. V uvedených letech se zde uskutečnilo vždy po sedmi příměstských táborech.

Táborová činnost započítaná

	20/21	21/22	22/23	23/24
Počet táborů	25	29	17	25
Počet účastníků	534	678	538	607
Unikátní účastníci	x	371	328	413

Tabulka 3: Táborová činnost započítaná

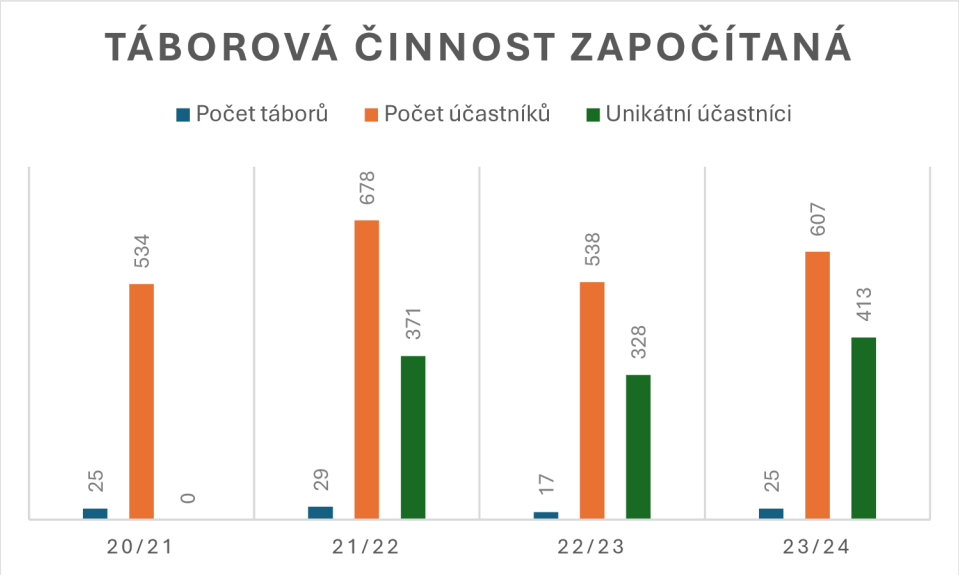

Graf 8: Táborová činnost započítaná

V táborové činnosti dochází k větším výkyvům i z hlediska unikátního účastníka. Vliv na to má zejména počet příměstských táborů, kde se děti hlásí opakovaně, ale započítány jsou pouze jednou. Z tohoto pohledu mají na unikátního účastníka vliv zejména pobytové tábory, popř. příměstské tábory zaměřené na konkrétní činnosti.

Vedle pravidelné činnosti zajišťuje rovněž jednorázové akce, soutěže a výukové programy pro školy a mateřské školy. Do této kategorie se řadí rovněž výjezdy kroužků na exkurze a soutěže.

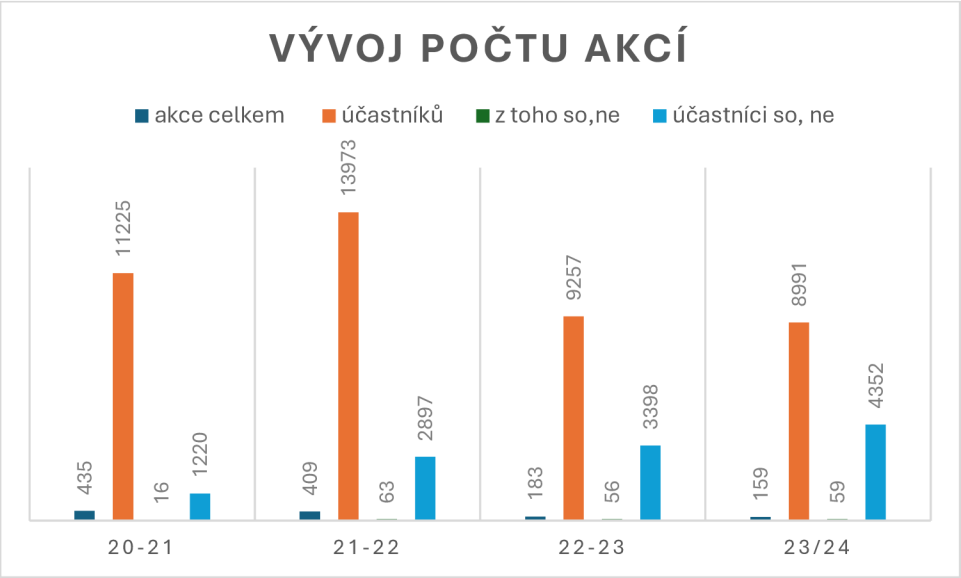

Graf 9: Vývoj počtu akcí

Množství akci v letech 2020–2022 bylo zčásti ovlivněno probíhajícím projektem „Vím, kam jít“, v rámci, kterého probíhalo velké množství workshopů a komunitních setkání. Nicméně je ale i tak vidět, že došlo k omezení příležitostné činnosti. Upřednostňovány jsou nyní akce ve spolupráci, na zakázku zřizovatele, na objednávku, nebo s výdělečným potenciálem.

4.2.4 Zaměstnanci SVČ Bruntál

Personální tým aktuálně tvoří šest pedagogů volného času a provozní zaměstnanci, které doplňují externí lektoři a spolupracovníci.

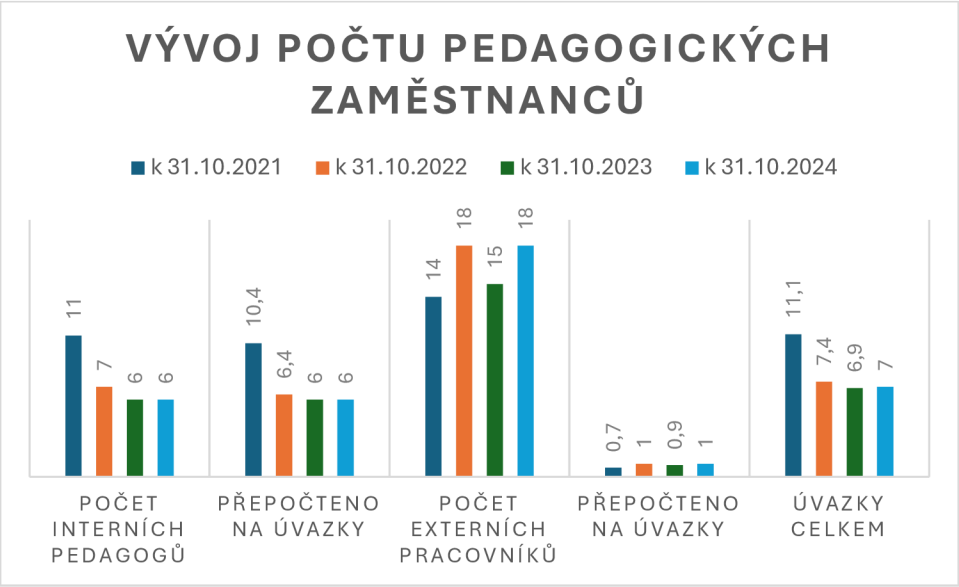

Graf 10: Vývoj počtu pedagogických zaměstnanců

SVČ Bruntál zaznamenal v posledních letech výrazné snížení počtu interních zaměstnanců, i když statistiku ovlivňuje údaj k 3.10.2021, kdy byli započítáni i 2 plné úvazky v rámci projektu „Vím, kam jít“. Změny ve financování se výrazně promítly do personálního zajištění organizace – konkrétně došlo ke snížení o 2,4 úvazku pedagogických pracovníků.

V rámci nepedagogické činnosti jsou disponuje momentálně SVČ 2,7 úvazky – účetní, úklid, údržba). I v tomto případě došlo ke krácení, konkrétně zrušení pozice administrativního pracovníka na plný úvazek a správce turistické základny ve výši 0,2 úvazku.

Vedení SVČ se rozhodlo stabilizovat personální strukturu na celkových 8,7 úvazku (6 pedagogických a 2,7 provozních). K dosažení této kapacity však bylo nutné zapojit další finanční zdroje. V roce 2023 došlo v rámci dohodovacího řízení k navýšení mzdových prostředků přibližně o 50 % z chybějících prostředků ze strany krajského úřadu. Současně zřizovatel navýšil svůj příspěvek na mzdové náklady.

Jak ukazuje přiložený graf, v roce 2023 činily mimorozpočtové zdroje zapojené do financování úvazků přibližně 160 000 Kč. V roce 2024 již šlo o částku přesahující 620 000 Kč. Tento trend potvrzuje rostoucí závislost SVČ na alternativních zdrojích financování s cílem udržet personální stabilitu.

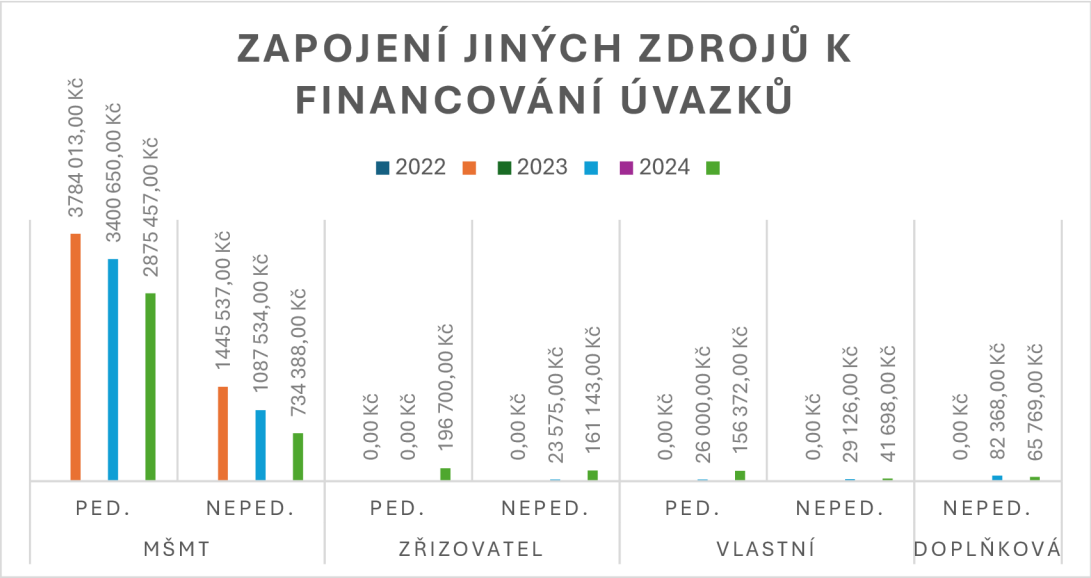

Graf 11: Zapojení jiných zdrojů k financování úvazků

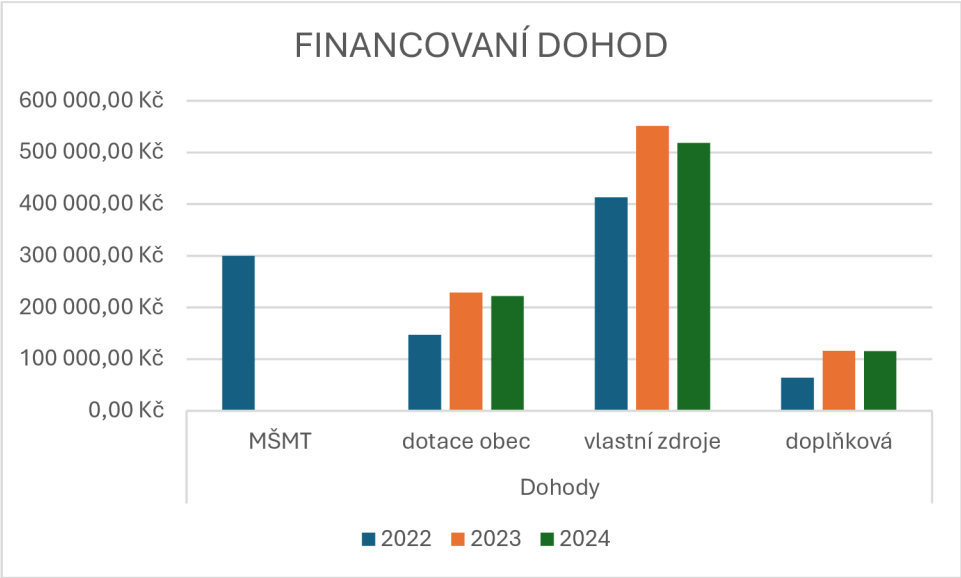

Graf 12: Financování dohod

Ve střediscích volného času jsou běžně využívány dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti, zejména pro odměňování vedoucích zájmových kroužků, pracovníků na táborech či pomocného personálu při jednorázových akcích.

Jak ukazuje graf, v roce 2022 mohlo SVČ Bruntál vyčlenit tyto náklady z prostředků přidělených ze státního rozpočtu – konkrétně ve výši 300 000 Kč. Tato částka pokrývala mzdové výdaje na externí spolupracovníky působící v kroužcích a na akcích.

Od roku 2023 jsou však tyto náklady plně hrazeny z příspěvku zřizovatele (obce), z vlastních zdrojů a částečně také z doplňkové činnosti. Je důležité zdůraznit, že veškeré personální náklady spojené s tábory, jsou součástí rozpočtu těchto akcí, jedná se tedy o vlastní příjmy.

4.3 SHRNUTÍ VÝZKUMU

Cílem výzkumného šetření bylo analyzovat dopady vyhlášky č. 111/2022 Sb. na financování středisek volného času a analyzovat, jak se tyto změny promítly do personálního obsazení, struktury činností, dostupnosti zájmového vzdělávání a konkurenčního prostředí. Výzkum byl realizován ve střediscích volného času v Moravskoslezském kraji a zvolena byla kombinace kvantitativního a kvalitativního přístupu. Hlavní metodou sběru dat bylo dotazníkové šetření, které bylo doplněné o případovou studii jednoho konkrétního střediska.

Výsledky výzkumu ukázaly, že změna financování měla výrazný dopad na personální politiku středisek. Polovina z nich uvedla snížení počtu pracovníků nebo jejich úvazků, přičemž se současně zvýšila pracovní zátěž u stávajících zaměstnanců. Část středisek musela využít alternativní zdroje financování, jako jsou granty, příspěvky zřizovatele nebo vlastní příjmy, aby zajistila chod organizace.

Reforma financování se promítla také do struktury činností. Většina respondentů (81 %) potvrdila, že upřednostnila pravidelné a táborové činnosti na úkor příležitostných či nepravidelných aktivit. Tento posun odpovídá novému způsobu výpočtu jednotek výkonu, který znevýhodňuje jinou než pravidelnou a dlouhodobou činnost.

Z pohledu inkluzivního přístupu nebyly zaznamenány zásadní změny. Většina středisek uvedla, že změna financování neměla vliv na zajištění inkluzivního přístupu dětí, žáků a studentů k pravidelným zájmovým činnostem, přičemž pouze malá část SVČ uvedla, že působí v sociálně vyloučených lokalitách.

Střediska rovněž zaznamenala zvýšený konkurenční tlak, a to zejména ze strany jiných školských zařízení, jako jsou základní umělecké školy, školní družiny či kluby. Nejmenší konkurenci naopak představovala rodinná a mateřská centra.

Z odpovědí respondentů vyplývá, že současný systém financování je často vnímán jako nestabilní, nepředvídatelný a nespravedlivý. Nejčastější návrhy na jeho úpravu zahrnují návrat k financování podle přihlášených účastníků nebo potenciálních klientů, zajištění rovnosti napříč kraji, větší předvídatelnost rozpočtů a zlepšení komunikace s krajskými úřady a MŠMT.

Výzkum potvrdil, že reforma financování přinesla nejen systémové, ale i praktické dopady na fungování středisek volného času. Změny v přístupu ke kalkulaci výkonu nutí organizace přizpůsobit svoji nabídku a zároveň hledat nové způsoby, jak udržet svou činnost a personální stabilitu v nových podmínkách. Součástí výzkumu byla také otevřená otázka směřující na návrhy zástupců SVČ ke zlepšení systému financování. Z analýzy odpovědí vyplynulo, že současný systém je mnohými respondenty vnímán jako **nestabilní, nepředvídatelný a nespravedlivý**. Nejčastějším požadavkem bylo **navrácení k původnímu systému financování podle potenciálního klienta**, který by podle respondentů více reflektoval reálnou práci pedagogů a byl spravedlivější zejména pro menší střediska. Dále byl opakovaně zmiňován požadavek na **zajištění předvídatelnosti a víceleté stability financování**, možnost plánovat rozpočty dopředu, či nutnost **sjednocení pravidel napříč kraji**. Někteří respondenti kritizovali **nedostatečnou komunikaci mezi SVČ a krajskými úřady či MŠMT**, a také **pozdní rozesílání rozpočtů**, které ztěžuje včasné plánování činnosti a úvazků. Celkově se v odpovědích opakoval důraz na potřebu **jasnějších pravidel**, větší **podpory ze strany státu** a návrat k **flexibilnějšímu, transparentnímu a spravedlivému systému** rozdělování prostředků.

Případová studie SVČ Bruntál rovněž potvrdila mnoho poznatků z dotazníkového šetření. Vzhledem k podprůměrnému počtu účastníků v pravidelné zájmové činnosti, došlo k výraznému snížení pracovních úvazku, a tím i k zapojení jiných zdrojů financování, zejména příspěvku zřizovatele a vlastních příjmů. Organizace také upustila ve velké míře z organizování příležitostných aktivit, ponechala pouze akce ve spolupráci se zřizovatelem a jinými institucemi, nebo propagačním či výdělečným potenciálem.

Závěrem lze konstatovat, že reforma financování středisek volného času přinesla zásadní změny, které se promítly do jejich fungování na mnoha úrovních – od personálního obsazení přes strukturu činností až po hledání nových zdrojů financování. Současný systém je vnímán jako problematický, přičemž většina respondentů volá po jeho revizi a systémových úpravách, které by zajistily udržitelnost a rozvoj zájmového vzdělávání v České republice.

4.3.1 LIMITY VÝZKUMU

Ačkoli výzkumné šetření přineslo řadu podnětných poznatků o dopadech vyhlášky č. 111/2022 Sb. na střediska volného času, je třeba zohlednit několik omezení, která mohou ovlivnit interpretaci výsledků:

- **Omezený geografický rozsah:** Výzkum byl realizován pouze ve střediscích volného času v Moravskoslezském kraji, a proto nelze jeho závěry bez dalšího zobecňovat na celou Českou republiku. Situace v jiných regionech se může lišit v závislosti na krajských metodikách, ekonomických podmínkách či demografické struktuře.
- **Nízká míra návratnosti:** Z celkového počtu 29 oslovených středisek volného času odpovědělo pouze 16, což představuje návratnost přibližně 55 %. Tato skutečnost snižuje reprezentativnost výběrového souboru a může vést k jistému interpretačnímu zkreslení, zejména pokud odpovídala především střediska s výraznějšími dopady reformy.
- **Subjektivita odpovědí:** Použité metody sběru dat (dotazník a otevřené otázky) mohou odrážet osobní pohledy respondentů, které jsou ovlivněny jejich zkušenostmi, aktuální situací v organizaci nebo emocemi. Výsledky je proto třeba interpretovat s vědomím této subjektivní roviny.
- **Zaměření výzkumu:** Výzkum se primárně zaměřil na dopady změn ve financování. Nezohledňuje však další faktory, které mohou významně ovlivňovat činnost SVČ – například změny v poptávce po volnočasových aktivitách, dostupnost kvalifikovaných lektorů nebo legislativní úpravy mimo oblast financování.
- **Časové omezení:** Výzkum byl realizován poměrně krátce po zavedení nové vyhlášky, a proto zachycuje především její bezprostřední dopady. Některé důsledky se mohou projevit až s časovým odstupem. Pro skutečně relevantní porovnání by bylo zapotřebí detailně zmapovat stav před reformou (v roce 2022) a porovnat jej se stavem aktuálním.

ZÁVĚR

Reforma financování středisek volného času, zavedená prostřednictvím vyhlášky č. 111/2022 Sb., představuje významný zásah do systému zájmového vzdělávání v České republice. Cílem této bakalářské práce analyzovat její dopady v praxi, a to jak na personální zajištění a činnost SVČ, tak na dostupnost volnočasových aktivit a jejich strukturu. Výzkum byl realizován v Moravskoslezském kraji a opíral se o kombinaci dotazníkového šetření a případové studie.

Získané výsledky ukazují, že většina středisek vnímá novou metodiku financování kriticky. Došlo k redukci úvazků, zvýšení pracovní zátěže a útlumu některých forem činnosti, zejména příležitostných a osvětových programů. Řada organizací musela hledat doplňkové finanční zdroje. Přestože reforma měla ambici sjednotit systém a zvýšit jeho transparentnost, v praxi je vnímána jako nepředvídatelná a nespravedlivá.

Případová studie SVČ Bruntál potvrdila, že změny v metodice vykazování výkonu výrazně ovlivnily podobu nabídky i personální kapacity organizace. Pravidelná činnost zůstává zachována, ale podíl ostatních aktivit výrazně poklesl, čímž se oslabuje širší komunitní role střediska.

Závěrem lze konstatovat, že současný systém financování zájmového vzdělávání by zasluhoval revizi, která by více reflektovala reálnou pedagogickou práci, různost regionálních podmínek a potřebu dlouhodobé udržitelnosti. Mezi doporučení, která z výzkumu vyplynula, patří zejména návrat k systému financování podle potenciálních klientů, zavedení víceletého rozpočtování a sjednocení pravidel napříč kraji.

Výsledky výzkumu upozorňují na systémové slabiny, které ztěžují plánování a stabilní rozvoj organizací. Mohou tak sloužit zřizovatelům středisek pro argumentaci při jednání s MŠMT o úpravách financování. Samotným SVČ a DDM může výzkum poskytnout oporu při tvorbě vlastních rozvojových strategií, hledání alternativního financování či argumentaci vůči zřizovatelům při obhajobě personálních a programových potřeb.

Přínosné by bylo rozšířit výzkum na celorepublikovou úroveň, kde by došlo i ke srovnání mezi jednotlivými kraji. Dále by bylo také provést následný výzkum, který by zhodnotil, zda se střediska dokázala se změně financování dokázala přizpůsobit, nebo negativní dopady přetrvávají.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

1. ČESKÁ REPUBLIKA, 2004. Zákon č. 561/2004 Sb. Školský zákon. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2025-05-30]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561

2. ČESKÁ REPUBLIKA, 2004. *Zákon č. 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů* [online]. [cit. 2025-05-30]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563

3. ČESKÁ REPUBLIKA, 2005. Vyhláška č. 74/2005 Sb. Vyhláška o zájmovém vzdělávání. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2025-05-30]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-74

4. ČESKÁ REPUBLIKA, 2005. Vyhláška č. 492/2005 Sb. Vyhláška o krajských normativech. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2025-05-30]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-492

5. ČESKÁ REPUBLIKA, 2018. Vyhláška č. 310/2018 Sb. Vyhláška o krajských normativech. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2024-05-30]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-310

6. ČESKÁ REPUBLIKA, 2022. Vyhláška č. 111/2022 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2025-05-30]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2022-111

7. HOFBAUER, Břetislav, KAPLÁNEK, Michal, ed., 2010. *Kapitoly z pedagogiky volného času: soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta. Opuscula. ISBN 978-80-7394-240-3.

8. JANIŠ, Kamil. *Úvod do problematiky volného času*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009. 61 s. ISBN 978-80-7248-530-7.

9. KAPLÁNEK, Michal, 2017. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1250-8.

10. MEDLÍKOVÁ, Olga a Marek ŠEDIVÝ, 2012. *Public relations, fundraising a lobbing pro neziskové organizace* [online]. Grada [cit. 2025-05-30]. ISBN 978-80-247-7662-0. Dostupné z: https://www.bookport.cz/kniha/public-relations-fundraising-a-lobbing-pro-neziskove-organizace-2070/

11. PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času: *teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času+. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 9788073674236.

12. Střediska volného času, 2025. *MŠMT* [online]. [cit. 2025-05-30]. Dostupné z: https://msmt.gov.cz/mladez/strediska-volneho-casu

13. SVOBODOVÁ, Zuzana, ed., 2023. *Svobodný čas: pedagogika volného času jako výchova ke svobodě*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-5474-4.

14. ŠERÁK, Michal, 2009. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál. ISBN 978-807-3675-516.

15. VALENTA, Jiří, 2022. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2022/2023*. 8.aktualizované vydání. Olomouc: ANAG. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7554-370-7.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČR	Česká republika
DDM	dům dětí a mládeže
DPP	dohoda o provedení práce
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
FKSP	fond sociálních a kulturních potřeb
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	například
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OON	ostatní osobní náklady
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí.
OP JAK	operační program Jan Amos Komenský
popř.	popřípadě
SVČ	středisko volného času
tj.	to je

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka 1: Přehled počtu zájmových útvarů a přihlášených účastníků

Tabulka 2: Táborová činnost 2020–2024

Tabulka 3: Táborová činnost započítaná

Graf 1: Dopad změny financování pro předvídatelnost a stabilitu z hlediska personálního zajištění a chodu organizace

Graf 2: Změna úvazků

Graf 3: Fluktuace zaměstnanců

Graf 4: Pracovní zátěž

Graf 5: Upřednostnění pravidelné a táborové činnosti na úkor ostatních činností

Graf 6: Působení SVČ ve vyloučených lokalitách

Graf 7: Poměr přihlášených účastníků k unikátním

Graf 8: Táborová činnost započítaná

Graf 9: Vývoj počtu akcí

Graf 10: Vývoj počtu pedagogických zaměstnanců

Graf 11: Zapojení jiných zdrojů k financování úvazků

Graf 12: Financování dohod

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č.1: Dotazník – dopady změn ve financování středisek volného času na jejich činnost

Příloha č.1: Dotazník – dopady změn ve financování středisek volného času na jejich činnost

Dopady změn ve financování středisek volného času na jejich činnost

Vážená paní ředitelko, Vážený pane řediteli,
dovoluji si Vás požádat o spolupráci na výzkumu, který provádím v rámci své bakalářské práce. Cílem výzkumu je zmapovat dopady vyhlášky č. 111/2022 Sb. na financování a provoz středisek volného času v Moravskoslezském kraji. **Vaše zkušenosti a názory jsou pro mě mimořádně cenné**, protože právě Vy máte přímou zkušenost s tím, jak tyto změny ovlivnily fungování Vašeho zařízení. **Dotazník je zcela anonymní** a jeho vyplnění zabere přibližně **5–7 minut**. Získané údaje budou použity výhradně pro účely mé bakalářské práce a přispějí k hlubšímu pochopení reálných dopadů nového systému financování. Budu velmi vděčný, pokud dotazník vyplníte do **30. května 2025**.
Děkuji Vám za Vaši pomoc a podporu!
S pozdravem, David Klaus
Email: david.klaus@svcbruntal.cz, 737 286 394

* Povinné

PERSONÁLNÍ DOPADY

1. Přinesly provedené změny financování předvídatelnost a stabilitu z hlediska personálního zajištění a chodu organizace? *

- ◯ Ano, výrazně.
- ◯ Ano, částečně.
- ◯ Ne.
- ◯ Nejsem si jistý/á.

2. Došlo ve vašem středisku ke změnám v počtu pracovníků nebo výši jejich úvazků v důsledku změny financování (ve školních letech 2022/23 a 2023/24) placených z příspěvku MŠMT? *

- ◯ Ano, došlo ke **snížení** úvazků.
- ◯ Ano, došlo ke **zvýšení** úvazků.
- ◯ Počet úvazků se nezměnil.

3. Pokud ano, uveďte rozsah změny (např. +0,5, -1,0 úvazku).

4. Došlo po reformě ke zvýšení pracovní zátěže pro stávající zaměstnance? *

- ◯ Ano, pracovní zátěž se výrazně zvýšila. Pracovníci musí obsáhnout více práce/činností/aktivit.
- ◯ Ano, pracovní zátěž se mírně zvýšila, ale zaměstnanci se s ní dokázali vyrovnat.
- ◯ Ne, pracovní zátěž zůstala stejná jako před reformou.
- ◯ Ne, byli jsme schopni pracovní zátěž snížit.
- ◯ Nevím, nedokážu posoudit.

5. Pozorujete po zavedení reformy zvýšenou fluktuaci zaměstnanců? *

- ◯ Ano, výrazná fluktuace, mnoho zaměstnanců odešlo.
- ◯ Ano, mírná fluktuace, několik zaměstnanců odešlo.
- ◯ Ne, fluktuace se nezměnila, zůstává na běžné úrovni.
- ◯ Nevím, nedokážu posoudit.

6. Museli jste po reformě financování využít alternativní finanční zdroje pro zajištění pracovních míst ve vašem středisku?

*

- ◯ Ano, opakovaně
- ◯ Ano, vyjímečně
- ◯ Ne
- ◯ Ne, ale plánujeme
- ◯ Nevím, nechci odpovídat

7. Pokud ano, jaké konkrétní zdroje jste využili? (stručně)

8. Jak se změna financování podle unikátních účastníků odrazila na vašem denním provozu? *

Vyberte prosím maximálně 5 možnosti/í.

- ☐ Zásadně, zvýšili jsme počet kroužků a snížili nabídku ostatní zájmové činnosti.
- ☐ Zvýšili jsme počet kroužků, většina ostatních činností zůstala zachována.
- ☐ Minimálně, provoz byl lehce upraven, ale většina činností zůstala zachována.
- ☐ Vůbec, změna neměla žádný vliv na denní provoz.
- ☐ Snížili jsme počet kroužků.
- ☐ Posílili jsme provoz vyšším počtem externích pracovníků.
- ☐ Rozšířili jsme činnost v dalších lokalitách, obcích.
- ☐ Omezili jsme počet specializovaných kroužků a zaměřili se na základní nabídku.
- ☐ Snížili jsme nabídku pro ostatní (nepočitatelné) účastníky zájmového vzdělávání.
- ☐ Začali jsme aktivně působit na sociálních sítích, abychom oslovili širší veřejnost.
- ☐ Vyhledávání nových unikátních účastníků si vyžádalo novou časovou zátěž na pracovníky.
- ☐ Zkrátili jsme délku některých kroužků, abychom jich mohli otevřít víc.
- ☐ Jiná odpověď.

DOPADY NA RŮZNÉ FORMY ČINNOSTI

Tyto otázky mají pomoci vyhodnotit, zda od reformy financování došlo k omezení některé z činností či jejímu úplnému vypuštění.

9. Řekli byste, že změna vedla k upřednostnění pravidelné a táborové činnosti na úkor ostatních činností z vyhlášky o zájmovém vzdělávání? *

- ◯ Ano.
- ◯ Spíše ano.
- ◯ Spíše ne.
- ◯ Ne.

10. Jaký vliv měla změna financování na ostatní činnosti mimo zájmové útvary a tábory? (stručná odpověď) *

11. Na škále od 0 do 6 označte do jaké míry se vaše středisko věnovalo jednotlivým činnostem dle vyhlášky 74/2005 Sb. **před reformou financování.**
0 = vůbec, 6 = velmi intenzivně *

	0	1	2	3	4	5	6
Příležitostná činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Pravidelná činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Táborová činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Osvětová činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Individuální práce	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Spontánní činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯

12. Na škále od 0 do 6 označte do jaké míry se vaše středisko věnovalo jednotlivým činnostem dle vyhlášky 74/2005 Sb. **po reformě financování.**
0 = vůbec, 6 = velmi intenzivně. *

	0	1	2	3	4	5	6
Příležitostná činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Pravidelná činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Táborová činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Osvětová činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Individuální práce	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯
Spontánní činnost	◯	◯	◯	◯	◯	◯	◯

INKLUZE A KONKURENCESCHOPNOST

13. Měla změna financování vliv na zajištění inkluzivního (rovného) přístupu dětí, žáků a studentů k nabízeným pravidelným zájmovým aktivitám?
Pozn.: Financování na unikátního účastníka mělo přispět k tomu, že se do zájmových útvarů budou hlásit děti méně opakovaně, tudíž bude více místa pro další nové účastníky. *

- ◯ Ano, měla pozitivní vliv.
- ◯ Ano, měla negativní vliv.
- ◯ Neměla žádný vliv.
- ◯ Nevím, nedokážu posoudit.

14. Pokud ano, v čem konkrétně?

15. Působíte v městské čtvrti, která je považována za vyloučenou lokalitu (lidé ohrožení sociálním vyloučením, nízkopříjmové rodiny, menšiny...)? *

- ◯ Ano.
- ◯ Spíše ano.
- ◯ Spíše ne.
- ◯ Ne.

16. Na čem zavisí obnovování nabídky zájmové činnosti? Seřaďte od 1 do 7 dle priorit, přičemž 1 má nejvyšší prioritu. *

- Na zájmu s zpětné vazbě účastníků
- Na možnostech financování a rozpočtu
- Na odbornosti pedagogů, př. dostupnosti externích odborníků
- Na rozhodnutí zřizovatele
- Na spolupráci s partnery (školy, jiné organizace)
- Na výši úplaty, kterou jsou účastníci ochotni zaplatit
- Na potřebách komunity a specifikách lokality

17. Které subjekty vnímáte ve vaší lokalitě jako největší konkurenci? Nejvíce konkurenční položce udělte č. 1, nejméně č. 8. *

- Soukromé subjekty (taneční studia, jazykové kurzy, soukromé školy...)
- Neziskové organizace (skauti, komunitní centra...)
- Komerční zábavní zařízení (zábavní parky, herní centra...)
- Kulturní a vzdělávací instituce (knihovny, galerie, muzea...)
- Online platformy (online komunity, videohry...)
- Městské a obecní instituce (kulturní domy, komunitní centra...)
- Rodinná a mateřská centra
- Jiné školy a školská zařízení (družiny, školní kluby, ZUŠ...)
- Tělovýchovné jednoty, sportovní kluby

18. Kolik přibližně obyvatel má obec, ve které působí vaše DDM/SVČ? *

FINANČNÍ DOPADY NA ČINNOST

19. Došlo ke změně výše úplaty za zájmové vzdělávání? *

- ◯ Ano, výši úplaty jsme navýšili
- ◯ Ne, výše úplaty se nezměnila
- ◯ Ne, výši úplaty jsme snížili

20. Pokud došlo k navýšení, co bylo příčinou? Vyberte max. 3 nejvíc relevantní odpovědi. *

Vyberte prosím maximálně 3 možnosti/í.

- ☐ Zvýšení provozních nákladů (energie, údržba...).
- ☐ Zvýšení cen u pronájmů.
- ☐ Investice do vybavení, modernizace učeben.
- ☐ Rozšíření a zkvalitnění nabídky aktivit.
- ☐ Zvýšení mzdových nákladů na externí pracovníky.
- ☐ Zajištění příjmu pro dofinancování interních pracovníků.
- ☐ Snížení počtu účastníků, nutnost vyrovnat rozpočet.
- ☐ Jiné.

21. Co byste navrhli změnit v systému financování a podpory středisek volného času? Uveďte konkrétní návrh/y, které by podle vás zlepšily současný systém financování. *

Microsoft tento obsah nevytvořil ani neschválil. Data, která odešlete, se pošlou vlastníkovi formuláře.

Microsoft Forms